EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 30. 4. 2019
COM(2019) 218 final

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, EURÓPSKEJ RADE, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV

Európa v máji 2019: príprava na vytvorenie jednotnejšej, silnejšej a demokratickejšej Únie v čoraz neistejšom svete

Príspevok Európskej komisie na neformálne stretnutie lídrov EÚ27 v Sibiu (Rumunsko) 9. mája 2019

Predslov

V mojej správe o stave Únie v roku 2017 som ako súčasť plánu na vytvorenie jednotnejšej, silnejšej a demokratickejšej Únie navrhol, aby sa európski lídri stretli a pripravili nám budúcnosť v dvadsaťsedemčlennej zostave v rumunskom meste Sibiu, v ktorého jedinečných dejinách sa spája východ so západom Európy a minulosť s budúcnosťou. Na našom tamojšom stretnutí 9. mája sa ukáže, čo môže zjednotená Európa dosiahnuť v budúcnosti – a tento moment prichádza bezprostredne pred voľbami do Európskeho parlamentu, ktoré budú od 23. do 26. mája.

Posledných päť rokov sme boli skúšaní nespočetným množstvom kríz. Ale z každej sme vyšli posilnení. A po celý čas sme sa dokázali neochvejne sústrediť na plnenie sľubov spred piatich rokov, ktoré lídri vo svetle výsledkov volieb do Európskeho parlamentu prijali v strategickom programe na roky 2014 až 2019. Tie som paralelne pretavil do desiatich politických priorít tejto Komisie.

Vtedy som povedal, že máme poslednú príležitosť Európanom ukázať, že ich Únia pracuje pre nich. Komisia, ktorej mám tú česť predsedať, týmto poslaním žila naplno načúvajúc nádejam, obavám a očakávaniam Európanov. Zasahovali sme tam, kde to najviac záleží – či už pokrízovou obnovou zamestnanosti, rastu a investícií, posilňovaním solidarity a zodpovednosti v našej Únii alebo zabezpečením rovnakej mzdy pracujúcich za tú istú prácu na tom istom mieste.

Teraz, poučení zo skúseností a posilnení úspechmi, musíme hľadieť dopredu. Naše ambície a odhodlanie sa musia oproti minulosti dokonca zvýšiť. Európski lídri sa začnú týmto úvahám venovať v Sibiu, aby sa potom na júnovej Európskej rade dohodli na budúcom strategickom programe. Komisia k tomu procesu prispieva predloženým dokumentom.

Povinnosťou každej generácie je meniť osudy Európanov k lepšiemu. Dodržať náš dlhodobý sľub mieru, pokroku a prosperity. To je mojím poslaním a životným dielom. A to nás musí naďalej poháňať dopredu. Keď sa v Sibiu v deň Európy na výročie Schumanovej deklarácie postavím k 27 európskym lídrom, budem hrdý na našu minulosť, ale ešte odhodlanejší a plný nádeje v budúcnosť.

Predseda Európskej komisie Jean-Claude Juncker

Úvod

Lídri EÚ sa 9. mája 2019 stretnú v rumunskom Sibiu, aby sa zamysleli nad politickými ambíciami Únie a pripravili „strategický program“ na nasledujúcich päť rokov. Stretnutie bude prebiehať krátko pred voľbami do Európskeho parlamentu, keď v najväčších nadnárodných demokratických voľbách na svete pôjde k volebným urnám viac ako 400 miliónov Európanov. Voľby sa uskutočnia tridsať rokov po skončení komunizmu a páde Berlínskeho múru a pätnásť rokov po nebývalom rozšírení našej Únie, ktorým sa skončilo bolestivé rozdelenie nášho kontinentu.

Dnes **naša Únia prináša mier, stabilitu a prosperitu celej Európe aj mimo nej**, a to aj napriek mnohým vnútorným a vonkajším výzvam. Naša Únia si dôrazne stojí za svojimi zásadami demokracie, právneho štátu a základných práv, a to aj v situácii, keď čoraz viac počuť volanie po silných vodcoch a do seba zahľadenom nacionalizme. Naša spoločná história nás pripravila na to, aby sme takéto hlasy dôrazne odmietli. Ide o trvalú charakteristickú vlastnosť európskeho projektu, vďaka ktorej je náš model jedinečný a zaslúži si, aby sme ho bránili.

Po rokoch krízy **sa Európa zotavuje**. V Európe má prácu 240 miliónov ľudí – viac než kedykoľvek predtým. Spotrebitelia a podniky môžu využívať výhody jednotného trhu, ktorý im ponúka väčší výber a nižšie ceny. Naša posilnená jednotná mena nás chráni pred finančnými turbulenciami. To, ako Európa zabezpečuje výhody sociálneho trhového hospodárstva pre všetky skupiny obyvateľstva, nemá obdobu nikde na svete. Európa pracuje na tom, aby jej občania boli v bezpečí. V oblasti riadenia migrácie, ochrany hraníc a bezpečnosti sa za posledné štyri roky dosiahol väčší pokrok než za predchádzajúcich dvadsať rokov. Európa je zodpovedná svetová mocnosť, ktorá zastáva vedúcu úlohu pri riešení zmeny klímy, zasadzovaní sa za mier a udržateľný rozvoj na globálnej úrovni, presadzovaní voľného a spravodlivého obchodu a udávaní noriem v oblasti ľudských práv, pracovných podmienok, bezpečnosti potravín a ochrany údajov.

Keďže svet okolo nás je čoraz viac roztrieštený a nestabilný, ochrana a podpora tohto pokroku nebola nikdy tak dôležitá a zároveň náročná. Výzvy, ktorým my Európania spoločne čelíme, sa každým dňom znásobujú – od globálnych migračných tokov, zvýšených konkurenčných tlakov na kľúčové hospodárske odvetvia, zvýšených hrozieb pre našu bezpečnosť a právny štát a tempa demografických a technologických zmien až po čoraz závažnejšie ekologické hrozby. Zároveň kľúčoví aktéri v súčasnosti spochybňujú, či dokonca úmyselne narúšajú medzinárodný poriadok založený na pravidlách, ktorý tak dlho predstavoval nevyhnutný rámec pre prosperujúcu a bezpečnú Európsku úniu.

Tieto trendy so sebou prinášajú rovnako veľa príležitostí ako výziev. Slúžia ako dôrazné varovanie: **aby bola Európa úspešná, členské štáty EÚ musia konať spoločne**. Musia konať spoločne, ak chcú zachovať náš európsky spôsob života, udržať stav našej planéty a posilniť náš globálny vplyv. **Len ak Európa nájde silu v jednote, bude schopná ovplyvniť smerovanie svetových udalostí**. Sibiu je preto pre lídrov EÚ príležitosťou preukázať svoju jednotu a dať nášmu kontinentu novú perspektívu. Na to je potrebné, aby ukázali, že si vypočuli nádeje, obavy a očakávania občanov a že sú pripravení na ne reagovať rozhodnými a spoločnými krokmi.

Európska komisia dnes formuluje viacero odporúčaní pre nasledujúci strategický program, ktoré Únii pomôžu splniť tieto očakávania. Keďže **politika a komunikácia sú dve strany tej istej mince**, predkladáme aj návrhy, ako lepšie komunikovať o našich kolektívnych rozhodnutiach v prospech európskych občanov a demokracie. Priority, ktoré sme si stanovili, ako aj spôsob, akým ich budeme vysvetľovať a zapájať do nich Európanov, budú zohrávať rozhodujúcu úlohu pri vytváraní jednotnejšej, silnejšej a demokratickejšej Únie.

Časť I: Príspevok Európskej komisie k strategickému programu EÚ na roky 2019 – 2024

V desaťročí neutíchajúcich zmien a výziev Európa preukázala, že je schopná plniť svoj prísľub mieru, prosperity a pokroku pre svojich občanov, čím dokázala, že tí, ktorí predpovedali katastrofické scenáre, sa mýlili. Európske hospodárstvo a spoločnosť vyšli z krušných časov posilnené. Na to, aby sa naši občania cítili bezpečne a chránení a aby prínos spoločných politík pocítili všetky časti našej Únie, však treba vynaložiť ešte veľké úsilie.

Táto úloha je o to náročnejšia, že svet okolo nás je čoraz neistejší a nestabilnejší. Keďže nové mocnosti sú na vzostupe a staré sa vydávajú novými cestami, dôvody na európsku spoluprácu a cielenú integráciu neboli nikdy také presvedčivé a naliehavé.

Vzhľadom na voľby do Európskeho parlamentu, ktoré sa uskutočnia 23. – 26. mája 2019, a zmenu politického vedenia inštitúcií EÚ, ktorá bude nasledovať, nadišiel čas na nové politické smerovanie, nové priority a novú dynamiku reforiem. Náš kontinent si vo svete budúcnosti poradí len vtedy, ak Európska únia dokáže, že je schopná riešiť spoločné výzvy. Očakávania občanov naplníme len vtedy, ak budeme schopní dohodnúť sa a realizovať spoločné rozhodnutia rýchlo a účinne. To si bude vyžadovať spoločné úsilie inštitúcií EÚ spolu so všetkými členskými štátmi EÚ, konajúcimi na celoštátnej, regionálnej a miestnej úrovni.

V nasledujúcej časti je načrtnuté, aká je súčasná situácia v Európe, ako sa môže prispôsobiť prebiehajúcim zmenám a ako môže formovať tie budúce. Na základe skúseností posledných piatich rokov následne formulujeme niekoľko politických odporúčaní, ktoré majú pomôcť dosiahnuť uvedené ciele.

I.1. Kde sa EÚ nachádza dnes

Európska rada pred piatimi rokmi definovala všeobecný Strategický program pre Úniu v časoch zmien[1]. Tento program nadobudol jasnejšiu podobu v 10 politických prioritách predsedu Jeana-Clauda Junckera[2], ktoré boli vypracované počas jeho volebnej kampane a v dialógu s členskými štátmi a Európskym parlamentom. Priority sa zameriavali na otázky, na ktorých záleží väčšine Európanov: obnovenie pracovných miest, rastu a investícií, posilnenie sociálnej spravodlivosti, riadenie migrácie, zmierňovanie bezpečnostných hrozieb, využitie potenciálu digitálnej a energetickej transformácie, premena EÚ na silnejšieho globálneho aktéra a posilnenie transparentnosti a demokratickej legitimity.

Toto **úsilie prinieslo hmatateľné výsledky pre občanov**, a to aj napriek nepredvídaným ťažkostiam, ktoré sa vyskytli a ktoré aj naďalej predstavujú pre našu Úniu vážne výzvy.

[1] Strategický program pre Úniu v časoch zmien, závery Európskej rady z 26. – 27. júna 2014, príloha I.
[2] Nový začiatok pre Európu: moja agenda pre zamestnanosť, rast, spravodlivosť a demokratickú zmenu – politické usmernenia pre budúcu Európsku komisiu, predseda Juncker, 15. 7. 2014.

Európske hospodárstvo

Ambiciózny program EÚ pre zamestnanosť, rast a investície spolu so snahami o prehĺbenie jednotného trhu a ústretovou menovou politikou Európskej centrálnej banky prispeli k výraznému oživeniu hospodárstva. Európske hospodárstvo rastie už šiesty rok po sebe. V Európe má v súčasnosti prácu 240 miliónov ľudí – viac než kedykoľvek predtým – a nezamestnanosť je na najnižšej úrovni v tomto storočí, hoci v niektorých členských štátoch zostáva stále vysoká, najmä v prípade mladých ľudí. Stav verejných financií sa celoplošne zlepšil. Chudoba a sociálne vylúčenie sa zmieňujú a medzi členskými štátmi dochádza k väčšej konvergencii. Deje sa tak najmä vďaka pozitívnemu vplyvu štrukturálnych a investičných politík EÚ. Silnejší európsky finančný sektor podporuje úvery a investície.

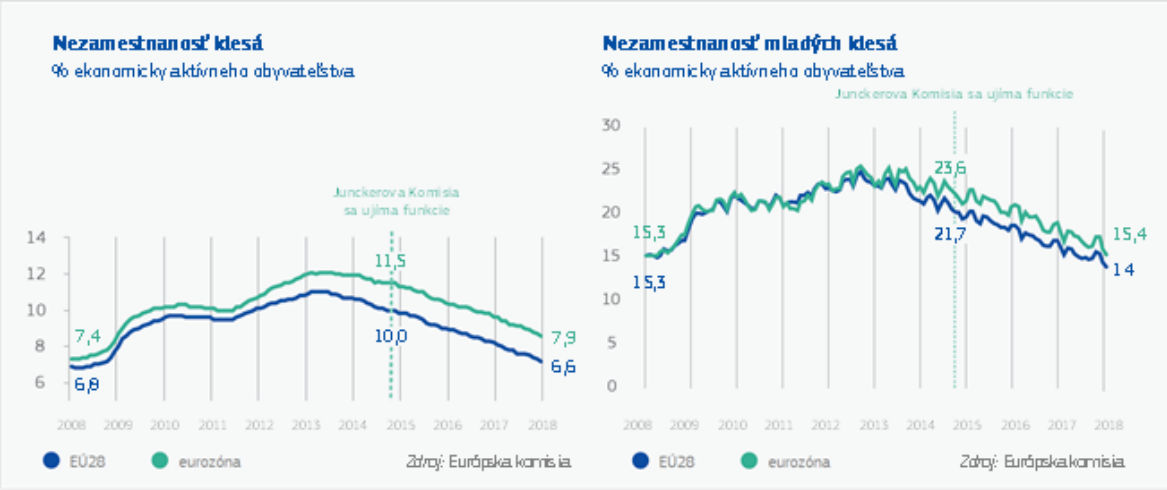

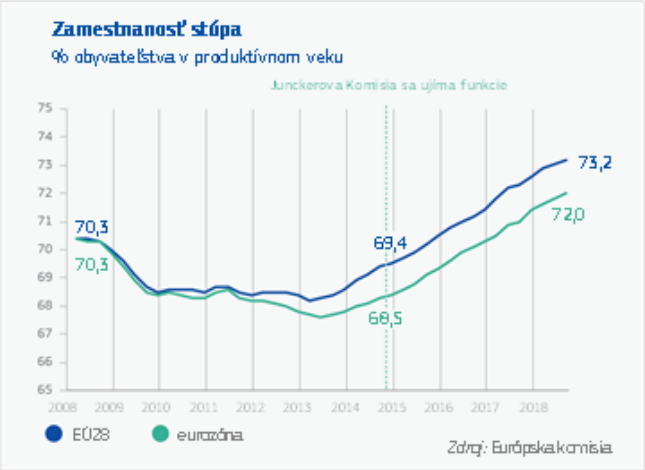

Menej rozvinuté členské štáty dobiehajú zvyšok EÚ. V rokoch 2006 – 2017 rástol ich hrubý domáci produkt (HDP) na obyvateľa ročne o 4,5 %, pričom v rozvinutejších členských štátoch rástol o 1,4 %.

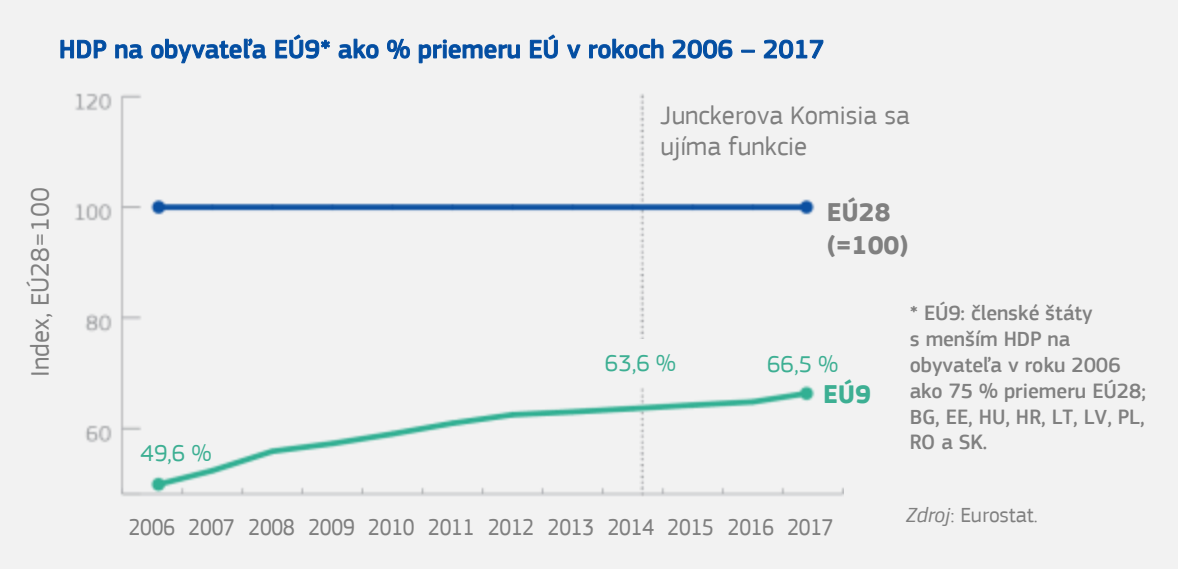

Po tom, čo mzdy v dôsledku krízy poklesli, teraz zaznamenávajú silný vzostupný trend v EÚ aj v eurozóne, a to najmä od roku 2017. Očakáva sa, že mzdy budú v roku 2019 ďalej rásť vo všetkých členských štátoch EÚ. To predstavuje veľmi solídny základ pre väčšiu domácu spotrebu a následne aj vyšší domáci rast, ktorý je menej závislý od vonkajšieho vývoja.

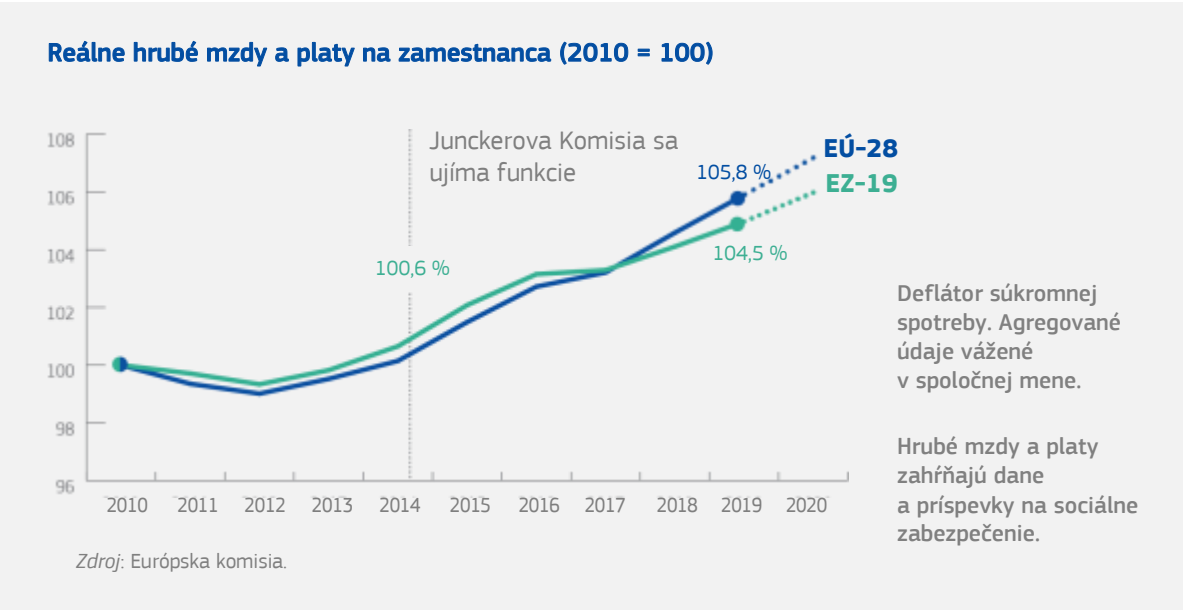

Európsky fond pre strategické investície, ktorý bol zriadený v roku 2014 a je známy ako Junckerov plán, podnietil dodatočné investície vo výške takmer 400 miliárd EUR, čím prekročil svoj pôvodný cieľ o viac ako 70 miliárd EUR. **Podporil pracovné miesta pre 750 000 ľudí v Európe**, zlepšil prístup k finančným prostriedkom pre 945 000 malých a stredných podnikov a zvýšil európsky HDP o 0,6 %. Junckerov fond je aj príkladom inovatívneho a efektívnejšieho spôsobu, ako využívať rozpočet EÚ na dosahovanie viacerých politických cieľov, ako sú inovácie, boj proti zmene klímy, prepojenosť alebo kvalitné pracovné miesta.

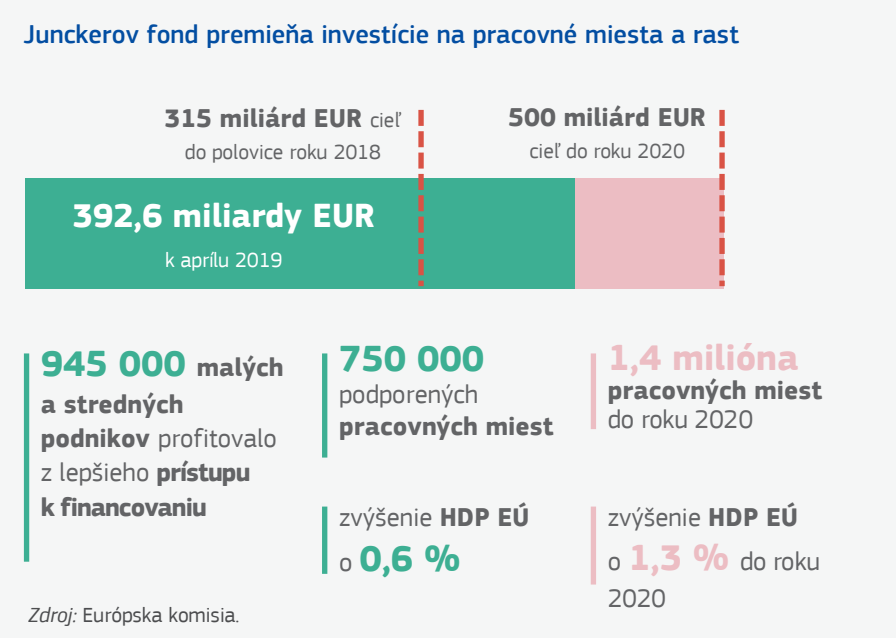

Podpora eura zo strany verejnosti nebola nikdy vyššia. Naša jednotná mena chráni a posilňuje hospodárstvo, keďže má silnú pozíciu vo svete. **Našu menu používa** alebo má na ňu naviazané miestne meny **175 miliónov ľudí v 60 krajinách mimo eurozóny**. Je to spôsobené aj tým, že euro je veľmi stabilná mena s **priemernou mierou inflácie len 1,7 % za prvých 20 rokov jej existencie**.

Silná mena si vyžaduje dobrú hospodársku politiku a neustále úsilie o vykonávanie štrukturálnych reforiem v členských štátoch. Práve preto sa mechanizmus koordinácie hospodárskych politík EÚ – teda „európsky semester“ vytvorený v roku 2011 – v priebehu rokov posilňoval. V súčasnosti zahŕňa aj osobitné odporúčania pre eurozónu a výraznejšie sa zameriava na sociálne priority a investičné potreby na úrovni členských štátov. Komisia začala poskytovať aj technickú podporu pre štrukturálne reformy v členských štátoch, a to v rozsahu viac ako 700 reformných projektov v 26 členských štátoch. Patria sem aj reformné projekty ako digitalizácia verejnej správy alebo moderné insolvenčné konanie. Investovanie do ľudí je kľúčovou zložkou odolnosti a budúceho rastu Európy. Európsky sociálny fond preto podporil viac ako 15 miliónov ľudí s cieľom rozvíjať ich zručnosti, ktoré potrebujú na dnešnom pracovnom trhu.

Riziká v bankovom sektore sa výrazne znížili. Zásluhu na tom má prísnejší dohľad a to, že banky v EÚ majú teraz v držbe oveľa viac likvidných aktív a banky v eurozóne od roku 2014 zvýšili svoje kapitálové rezervy o 812 miliárd EUR. Počet nesplácaných úverov sa v súčasnosti približuje úrovni pred krízou. To umožnilo, aby sa na samite eurozóny v decembri 2018 pripravila pôda pre ďalšie kroky bankovej únie.

Dôsledné presadzovanie pravidiel EÚ prostredníctvom nástrojov jednotného trhu a politiky hospodárskej súťaže ochránilo občanov aj podniky a podnietilo rast a inovácie. Komisia prijala silné a účinné opatrenia najmä v súvislosti s porušeniami právnych predpisov EÚ, pričom prijala prísne opatrenia vtedy, keď sa tieto porušenia nedali vyriešiť prostredníctvom dialógu[3] Tento strategickejší prístup sa vyznačuje zvýšeným dôrazom na systémové problémy, pri ktorých môže mať opatrenie Komisie na presadzovanie práva

[3] Oznámenie Komisie s názvom „Lepšie výsledky pomocou lepšieho uplatňovania práva“, C(2016) 8600, 13.12.2016.

skutočný vplyv. V súčasnosti prebieha vo všetkých členských štátoch viac ako 1 500 konaní o nesplnení povinnosti. Komisia spolu s vnútroštátnymi orgánmi intenzívne pracuje tom, aby sa tieto konania vyriešili podľa možnosti bez toho, aby sa musela obrátiť sa na Súdny dvor Európskej únie. Od roku 2014 sa každoročne vyriešilo 500 konaní o nesplnení povinnosti, čo predstavuje 90 % celkového počtu. Dokazuje to dôležitosť lepšej interakcie medzi Komisiou a vnútroštátnymi orgánmi pred tým, ako prípad dospeje do často zdĺhavej súdnej fázy.

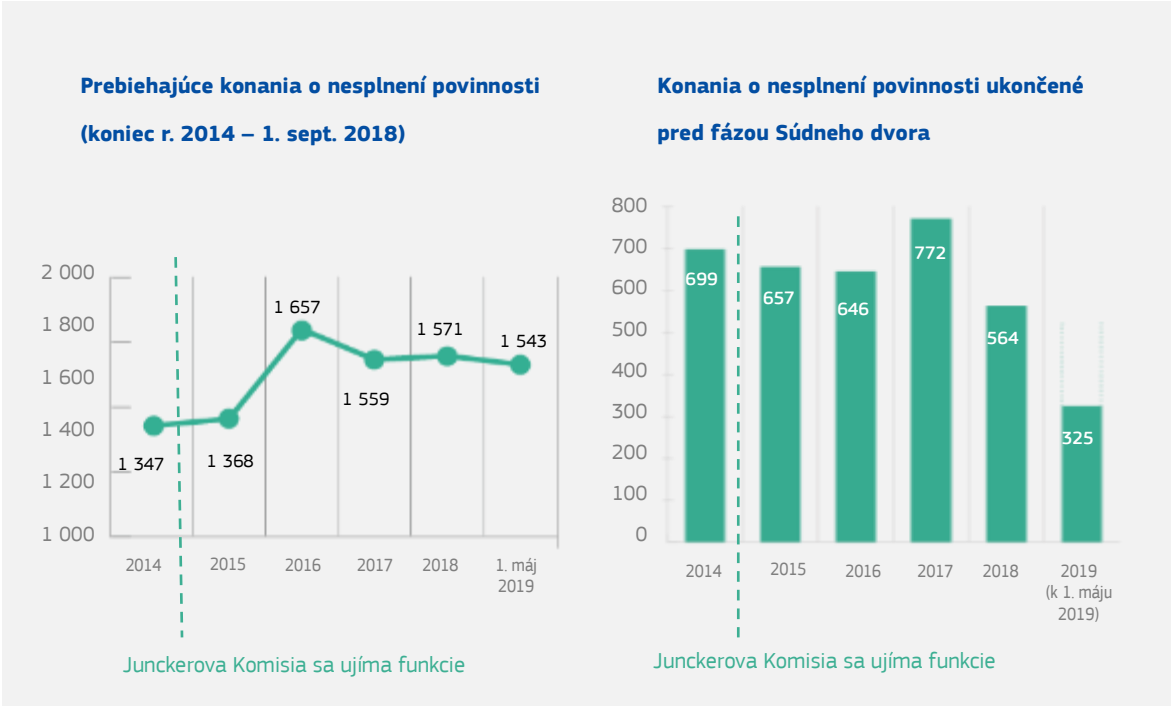

Komisia dôkladne monitorovala aj uplatňovanie spoločne dohodnutých **pravidiel** EÚ v oblasti **hospodárskej súťaže**. Vždy, keď to bolo potrebné, prijala rozhodné opatrenia namierené proti fúziám narúšajúcim hospodársku súťaž, kartelom, zneužívaniu dominantného postavenia alebo rozhodnutiam o nezákonnej štátnej pomoci. V rokoch 2015 až 2018 predstavovali celkové úspory spotrebiteľov, ktoré vyplývali zo zásahov Komisie v oblasti antitrustovej politiky a fúzií, sumu 48 až 78 miliárd EUR. V rokoch 2016 a 2017 Komisia napríklad uložila pokutu vo výške 3,8 miliardy EUR za kartel v oblasti nákladných vozidiel a v roku 2018 uložila spoločnosti Gazprom povinné záväzky s cieľom umožniť v strednej a východnej Európe voľný tok plynu za konkurenčné ceny. Presadzovanie právnych predpisov v oblasti hospodárskej súťaže zohrávalo dôležitú úlohu aj pri zabezpečení rovnakých podmienok na digitálnych trhoch v EÚ. Komisia v rokoch 2017 až 2019 trikrát pokutovala spoločnosť Google za porušenie antitrustových pravidiel EÚ, a to v celkovej výške 8,25 miliardy EUR. V dôsledku týchto porušení bola iným spoločnostiam odopretá možnosť súťažiť na základe zásluh a inovácií a európski spotrebitelia boli ukrátení o výhody hospodárskej súťaže. Napokon, intervencie Komisie v oblasti štátnej pomoci takisto pomohli zabezpečiť spravodlivé rovnaké podmienky pre všetkých – aj v oblasti zdaňovania. V auguste 2016 Komisia napríklad zistila, že spoločnosti Apple boli udelené nezákonné daňové výhody, v dôsledku čoho muselo Írsko spätne vymôcť 14,3 miliardy EUR. Komisia zároveň schválila štátnu pomoc štyroch členských štátov vo výške 1,75 miliardy EUR na dôležitý projekt spoločného európskeho záujmu s cieľom umožniť inovácie v odvetví mikroelektroniky v prospech celého európskeho hospodárstva.

Plnenie strategického programu EÚ na roky 2014 – 2019

Často sa hovorí, že Únia je príliš rozdelená alebo príliš pomalá pri dosahovaní účinných výsledkov politík. Táto kritika neberie do úvahy to, že EÚ nie je federatívny štát. Je to systém viacúrovňového riadenia, ktorý zahŕňa 28 demokracií na vnútroštátnej úrovni (často s vplyvnými demokratickými vrstvami pod touto úrovňou) a demokratické procesy medzi inštitúciami EÚ. Dosiahnuť spravodlivý a vyvážený kompromis si preto často vyžaduje čas a ochotu všetkých zúčastnených robiť vzájomné ústupky. Je prirodzené, že rozhodnutia EÚ veľakrát trvajú dlhšie než rozhodnutia prijímané na vnútroštátnej úrovni. Napriek tomuto jedinečnému politickému systému a mnohým ďalším pridruženým výzvam však EÚ svoje záväzky, ktoré prijala v roku 2014 v rámci strategického programu Európskej rady a 10 politických priorít Junckerovej Komisie, dokázala splniť.

Junckerova Komisia predložila všetky legislatívne návrhy, ku ktorým sa zaviazala na začiatku svojho funkčného obdobia, do leta 2018. Komisia predložila celkovo 471 nových legislatívnych návrhov a preniesla ďalších 44 návrhov, ktoré predložili predchádzajúce Komisie. Európsky parlament a Rada prijali alebo schválili v súčasnom funkčnom období 348 z týchto návrhov. To dokazuje, že v **348 prípadoch sa Únia dokázala dohodnúť na tom, že Európu treba posunúť vpred**. Pozoruhodné je, že približne v 90 % prípadov bol konečný kompromis schválený v Rade ministrov konsenzom, čo znamená, že ho podporilo všetkých 28 členských štátov. Ide o súčasť jasného trendu. Počet prípadov, v ktorých sa dosiahol konsenzus medzi 28 členskými štátmi, od nadobudnutia platnosti Lisabonskej zmluvy každoročne stúpa[4].

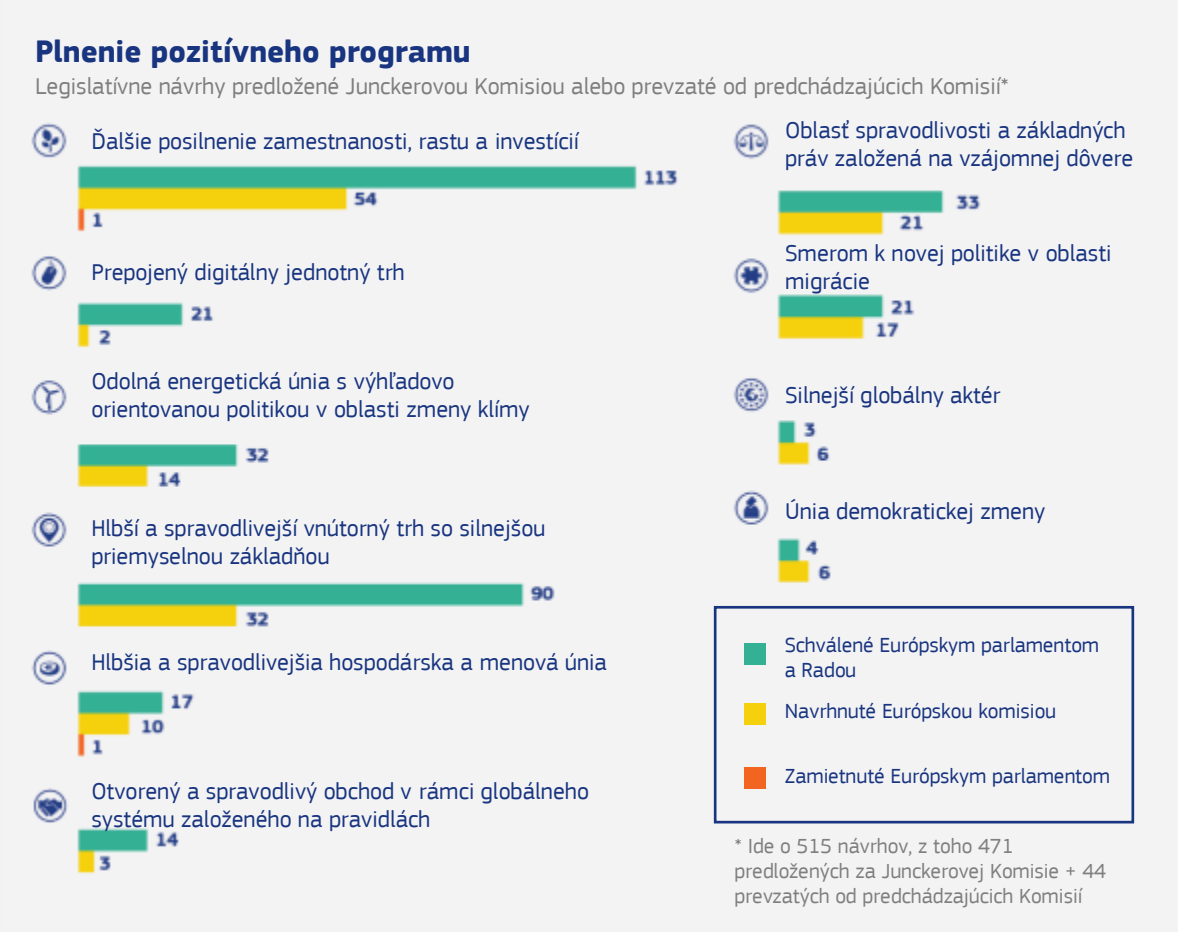

[4] Porovnaj analýzu: Nicolai von Ondarza, Jahrbuch der europäischen Integration 2018, s. 85 a nasl. (s. 91).

Vo všetkých oblastiach politiky sa za posledných päť rokov dosiahol značný pokrok. V prílohe III sa uvádza **20 najväčších úspechov**, zatiaľ čo v prílohe IV sa uvádza **10 kľúčových návrhov, ktoré predstavujú „neukončené záležitosti“**, keďže ešte čakajú na schválenie v Parlamente a Rade. Pri koncipovaní nasledujúceho strategického programu by sa mal brať do úvahy tento politický vývoj:

- EÚ dokázala plniť strategický program rýchlejšie a efektívnejšie, lebo Junckerova Komisia bola od začiatku odhodlaná dodržiavať zásady lepšej právnej regulácie. Prispel k tomu aj **záväzok predsedu Junckera „zohrávať zásadnú úlohu v zásadných otázkach a menšiu úlohu v menej dôležitých otázkach“** – zásada, ktorú neskôr schválili lídri EÚ v Rímskej deklarácii z 25. marca 2017[5]. To umožnilo vypracovať cielenejší legislatívny program. Junckerova Komisia na začiatku svojho funkčného obdobia v rámci politickej diskontinuity **stiahla 100 legislatívnych návrhov** predchádzajúcej Komisie, ktoré čakali na schválenie. Celkovo predložila **ročne o 75 % menej legislatívnych návrhov** než predchádzajúca Komisia. Takisto od leta 2018 prestala predkladať nové legislatívne návrhy, čo umožnilo Parlamentu, Rade a Komisii, aby venovali všetku svoju energiu dokončeniu prebiehajúcich legislatívnych postupov. Kľúčovými inováciami, ktoré prispeli k vykonávaniu a presadzovaniu zámeru predsedu Junckera „zohrávať zásadnú úlohu v zásadných otázkach“, bolo vytvorenie funkcie prvého podpredsedu zodpovedného za lepšiu právnu reguláciu – a vymenovanie Fransa Timmermansa do tejto funkcie –, silnejšia koordinačná úloha Generálneho sekretariátu Komisie, vytvorenie nezávislého výboru pre kontrolu regulácie a práca osobitnej skupiny pre subsidiaritu a proporcionalitu a scenár „Menej, ale efektívnejšie“[6].

- EÚ bola za posledných päť rokov mimoriadne úspešná v oblasti digitálneho jednotného trhu. Občania cestujúci do inej krajiny EÚ, oslobodení od **roamingových poplatkov**, teraz využívajú 12-krát viac mobilných dát než predtým. Už nemusia znášať neoprávnené **blokovanie online služieb na základe toho, kde sa nachádzajú**. Okrem toho boli prijaté nové **pravidlá v oblasti autorského práva** prispôsobené digitálnemu veku, ktoré majú zaručiť spravodlivé odmeňovanie tvorcov, solídne práva pre používateľov a zodpovednosť platforiem. Nové pravidlá prenosnosti, ktoré boli schválené v apríli 2018, umožňujú občanom zobrať si so sebou predplatené televízne alebo strímingové služby kamkoľvek v rámci EÚ. Tieto pravidlá využilo počas prvého roku od ich zavedenia 49 % predplatiteľov. Z 30 návrhov, ktoré Komisia predložila s cieľom dokončiť digitálny jednotný trh, Európsky parlament a Rada prijali 28, pričom na prijatie čakajú už len dva, a to návrh týkajúci sa súkromia na internete a návrh týkajúci sa Európskeho centra kompetencií v oblasti kybernetickej bezpečnosti a siete takýchto centier.

[5] Porovnaj Rímsku deklaráciu. Deklarácia vedúcich predstaviteľov 27 členských štátov a Európskej rady, Európskeho parlamentu a Európskej komisie, 25. 3. 2017: „Chceme, aby Únia zohrávala v zásadných otázkach zásadnú úlohu a v menej dôležitých otázkach menej dôležitú úlohu.“

[6] Pozri Správu o osobitnej skupine pre subsidiaritu a proporcionalitu a scenár „Menej, ale efektívnejšie“, 10.7.2018, a oznámenie Komisie s názvom „Zásady subsidiarity a proporcionality: Posilnenie ich úloh v tvorbe politík EÚ“, COM(2018) 703 final, 23.10.2018.

Koniec roamingových poplatkov pre všetkých cestovateľov v EÚ

HISTORICKÉ ÚDAJE

odchádzajúci hovor (1 minúta)					odoslaná SMS					MB dát				
2007	2012	2015	2016 domáca cena + max.	2017 domáca cena	2008	2012	2015	2016 domáca cena + max.	2017 domáca cena	2007	2012	2015	2016 domáca cena + max.	2017 domáca cena
0,49 €	0,29 €	0,19 €	0,05 €		0,28 €	0,09 €	0,06 €	0,02 €		6,00 €	0,7 €	0,2 €	0,05 €	

Zdroj: Európska komisia.

- Pozoruhodný úspech sa dosiahol v súvislosti s opatreniami v oblasti klímy, energetickou politikou a obehovým hospodárstvom. EÚ zohrávala zásadnú úlohu pri rokovaniach o **Parížskej dohode z roku 2015** a jej ratifikáciou umožnila, aby dohoda nadobudla platnosť. Prechod Európy na čistú energiu je už v plnom prúde. Európsky parlament a Rada napríklad schválili všetky **opatrenia z balíka čistej energie pre všetkých**. Tieto opatrenia podporia prechod na obnoviteľné zdroje energie, zvýšenú energetickú efektívnosť a lepšie prepojený európsky trh s energiou. EÚ v rámci svojich záväzkov vyplývajúcich z Parížskej dohody zníži do roku 2030 emisie skleníkových plynov aspoň o 40 %. Európa sa vďaka iniciatívam EÚ, vrátane našej stratégie pre plasty a zákazu jednorazových plastových výrobkov, stáva svetovým priekopníkom prechodu na intenzívnejšie obehové hospodárstvo. Úsilie o diverzifikáciu dovozu energie a posilnenie spoločného trhu EÚ s energiou začína prinášať ovocie. Na začiatku funkčného obdobia bolo od jediného dodávateľa plynu plne závislých šesť členských štátov (Bulharsko, Estónsko, Lotyšsko, Litva, Fínsko, Švédsko). Dnes je v tejto situácii už len Fínsko, pričom plyn tvorí len malú časť jeho celkového energetického mixu. Toto úsilie nám prinesie menšiu závislosť od dovozu energie, podporí energetickú transformáciu a pomôže nám pri plnení našich cieľov v oblasti klímy.

- Za posledných päť rokov EÚ dosiahla pozoruhodný pokrok v oblastiach politiky, ktoré sa môžu zdať kontroverzné. V oblasti **sociálnej politiky** EÚ podnikla jednotné a odhodlané kroky s cieľom zabezpečiť, aby náš trh práce a inštitúcie sociálneho zabezpečenia boli odolné voči budúcim zmenám a plne podporovali naše sociálne trhové hospodárstvo. Z 25 návrhov Komisie – od **reformy smernice o vysielaní pracovníkov** a **Európskeho orgánu práce** až po **Európsky akt o prístupnosti, rovnováhu medzi pracovným a súkromným životom**, **lepšie pracovné podmienky** a **prístup k sociálnej ochrane** – bolo schválených 24. Na schválenie čaká už len návrh týkajúci sa reformy koordinácie sociálneho zabezpečenia. **Európsky pilier sociálnych práv**, ktorý spoločne vyhlásili Európsky parlament, Rada a Komisia 17. novembra 2017 v Göteborgu[7], je kompasom pre ďalšiu konvergenciu smerom k lepším pracovným a životným podmienkam na celom kontinente. Pokrok sa dosiahol aj v **oblasti zdaňovania**. Z 21 návrhov, ktoré predložila Komisia, bolo schválených 14, a to vrátane návrhov týkajúcich sa daňovej transparentnosti, opatrení proti vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam a dane z pridanej hodnoty. Iné dôležité

[7] Vyhlásenie európskeho piliera sociálnych práv, Ú. v. EÚ C 428, 13.12.2017, s. 10 – 15.

návrhy, ako napríklad spoločný konsolidovaný základ dane z príjmov právnických osôb alebo zdaňovanie digitálneho hospodárstva, stále čakajú na schválenie.

- 57 návrhov, ktoré ešte neboli schválené, sa týka **nasledujúceho viacročného finančného rámca** (na roky 2021 – 2027) a výdavkových programov pre rôzne oblasti politiky. Všetky tieto návrhy Komisia predložila v máji a júni 2018. Hoci Európsky parlament a Rada dosiahli dohodu v prípade 11 návrhov z tohto balíka, žiadny z nich zatiaľ nebol schválený, keďže pred sfinalizovaním ktoréhokoľvek zo sektorových programov je potrebné dohodnúť sa na celkovom rámci. Európska rada dospela na svojom zasadnutí v decembri 2018 k záveru, že dohoda by sa mala dosiahnuť do jesene 2019.

- Investovanie do ľudí je jednou z priorít súčasného strategického programu. **Program Erasmus+** a jeho predchodcovia už poskytli možnosť študovať, absolvovať stáž alebo vykonávať dobrovoľnícku činnosť v zahraničí 10 miliónom ľudí. **Európsky zbor solidarity**, ktorý bol zriadený pred viac ako dvoma rokmi, preukázal, akí angažovaní a občiansky uvedomelí môžu byť mladí ľudia v Európe – zaregistrovalo sa viac ako 120 000 záujemcov a približne 14 000 z nich už začalo s dobrovoľníckou činnosťou. Očakáva sa, že do konca roka 2019 tento počet vzrastie na 23 000.

- **Copernicus a Galileo**, vesmírne služby EÚ v oblasti pozorovania Zeme a lokalizácie, už fungujú a mali by priniesť hmatateľné výhody pre jednotný trh. Prispievajú k hospodárskemu rastu a podporujú našu prácu v oblastiach, ako sú zmena klímy, poľnohospodárstvo, oceány, doprava, digitalizácia, hraničný dozor, bezpečnosť a obrana. Vesmírny program Galileo udržiava Európu vo „vesmírnych pretekoch“ a dokazuje skutočnú hodnotu európskej suverenity. **Ani jeden členský štát by sám nedokázal na obežnú dráhu umiestniť 26 družíc, ktoré dnes slúžia 700 miliónom používateľov na celom svete.**

- Významný pokrok sa dosiahol v súvislosti s **úniou kapitálových trhov.** Z 13 návrhov predložených Komisiou čakajú na schválenie už len dva, a to návrhy týkajúce sa kolektívneho financovania a účinkov postúpenia pohľadávok na tretie strany. Vďaka novému **nariadeniu o prospekte** sa zjednoduší prístup spoločností, a najmä malých a stredných podnikov k finančným prostriedkom na kapitálových trhoch. **Celoeurópsky osobný dôchodkový produkt a opatrenia na zlepšenie trhu EÚ s cezhraničnými investíciami** prinášajú občanom nové príležitosti na sporenie a investovanie a prispievajú k vytváraniu hlbších a likvidnejších trhov.

- Od novembra 2014 EÚ uzavrela a začala vykonávať **nové, vyvážené obchodné dohody**, medzi ktorými vyniká dohoda o hospodárskom partnerstve s Japonskom – doteraz najväčšia dvojstranná obchodná dohoda EÚ – a Komplexná hospodárska a obchodná dohoda medzi EÚ a Kanadou. Platnosť nadobudli aj obchodné dohody s 13 ďalšími krajinami. Za rovnaké obdobie EÚ finalizovala obchodné dohody so spoločenstvami východoafrických a západoafrických štátov, Singapurom, s Vietnamom a Mexikom; začala nové rokovania s Austráliou, Čile, Mexikom, Novým Zélandom a Tuniskom a pokračuje v rokovaniach s Mercosurom

a Indonéziou, ako aj v rokovaniach o komplexnej dohode o investíciách s Čínou[8]. Väčšia transparentnosť v rokovaniach, ktorú zaviedla Junckerova Komisia, sa ukázala byť kľúčom k ich úspechu.

- V záujme zabezpečenia rovnakých podmienok pre všetkých účastníkov celosvetového obchodu sa zmodernizovali **nástroje na ochranu obchodu**. Vďaka nim môže teraz EÚ účinnejšie reagovať na nekalé obchodné praktiky. Nový **mechanizmus spolupráce na preverovanie priamych zahraničných investícií** nám pomáha identifikovať prípady, keď zahraničné investície ohrozujú našu bezpečnosť. Na schválenie čakajú už len 3 zo 17 návrhov týkajúcich sa obchodu (ochrana pred extrateritoriálnymi právnymi predpismi, kontrola vývozu položiek s dvojakým použitím a medzinárodné verejné obstarávania).

- **Všeobecným nariadením o ochrane údajov** nastavila EÚ globálne normy na ochranu základného práva občanov na súkromie. Aby sa zvýšila bezpečnosť Európanov online a v reálnom svete, krajiny EÚ v súčasnosti spolupracujú v boji proti **podvodom a falšovaniu bezhotovostných platobných prostriedkov**. **Aktom o kybernetickej bezpečnosti** sa zaviedli európske certifikáty pre súvisiace výrobky a služby. **Nové pravidlá týkajúce sa boja proti terorizmu, osobných záznamov o cestujúcich v leteckej doprave a zložiek používaných na výrobu bômb a strelných zbraní** pomáhajú predchádzať teroristickým a trestným činom. Nová **Európska prokuratúra**, ktorá sa v súčasnosti zriaďuje za spolupráce 22 členských štátov, bude vyšetrovať trestné prípady týkajúce sa finančných prostriedkov EÚ alebo cezhraničných podvodov v oblasti dane z pridanej hodnoty

- Opatrenia EÚ priniesli **hmatateľné výsledky v oblasti migrácie**, najmä pod tlakom krízy z roku 2015, hoci nie bez kontroverzie. Intenzívnejšia spolupráca s krajinami pôvodu a tranzitu na základe rámca partnerstva pomohla EÚ zabezpečiť nové readmisné dohody a pomáha tretím krajinám riešiť základné príčiny migrácie. **Vyhlásenie EÚ a Turecka** a finančné krytie **nástroja EÚ pre utečencov v Turecku** vo výške 6 miliárd EUR podporujú Turecko pri prijímaní takmer štyroch miliónov utečencov. Spolupráca EÚ s Tureckom takisto pomohla znížiť počet neoprávnených a nebezpečných prekročení hraníc do EÚ a počet úmrtí na mori. V súčasnosti **počet neregulárnych príchodov opäť klesol na predkrízovú úroveň**. Počet príchodov v centrálnom Stredozemí klesol oproti roku 2016 o 80 % a počet príchodov vo východnom Stredozemí klesol oproti vrcholným hodnotám z roku 2015 o 90 %. Operácie EÚ od roku 2015 pomohli zachrániť vyše 730 000 životov. Vďaka **programom EÚ pre presídľovanie** našlo od roku 2015 útočisko v EÚ viac ako 50 000 najzraniteľnejších osôb z Blízkeho východu a severnej a subsaharskej Afriky. V rámci mechanizmu núdzového premiestňovania EÚ, ktorý zriadila Rada v roku 2015, bolo takmer 35 000 žiadateľov o azyl (teda všetci oprávnení žiadatelia) úspešne premiestnených z Talianska a Grécka do iných členských štátov EÚ. **Trustový fond EÚ pre Afriku** v hodnote 4,2 miliardy EUR pomáha riešiť základné príčiny núteného vysídľovania a nelegálnej migrácie a prispieva k lepšiemu riadeniu migrácie.

[8] Spoločné oznámenie Európskej komisie a vysokej predstaviteľky Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku s názvom „EÚ – Čína: strategická vízia“, JOIN(2019) 5 final, 12.3.2019.

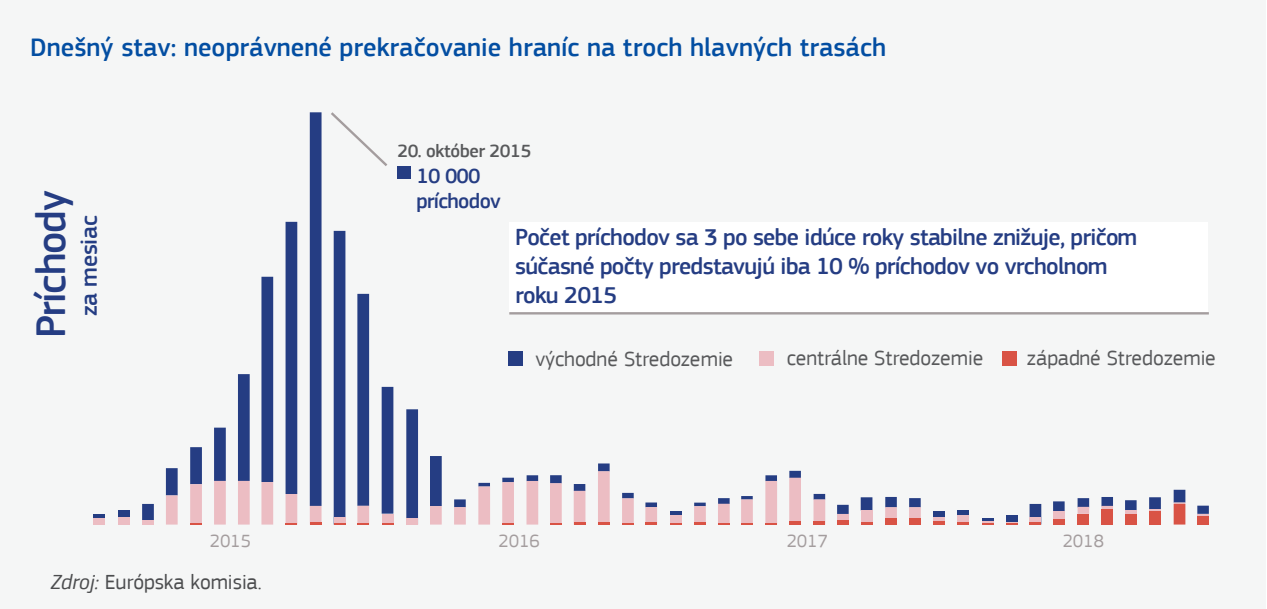

- Zriadením **európskej pohraničnej a pobrežnej stráže** a rozšírením jej kapacity na 5 000 príslušníkov do roku 2021 a na 10 000 príslušníkov najneskôr do roku 2027 všetky členské štáty prevzali dodatočnú spoločnú zodpovednosť za ochranu vonkajších hraníc EÚ. Vonkajšie hranice EÚ sa okrem toho posilnili zavedením **systému vstup/výstup** a **Európskeho systému pre cestovné informácie a povolenia**.

- Prostredníctvom **programu rescEU** vytvorila EÚ dodatočnú rezervu aktív vrátane hasičských lietadiel a helikoptér na pomoc členským štátom v prípade potreby. Program takisto výrazne zvyšuje finančnú podporu (napr. náklady na úpravy, opravy a prevádzku) pre aktíva evidované v európskom zoskupení v oblasti civilnej ochrany a podporuje cezhraničnú výmenu informácií a poznatkov v oblasti predchádzania katastrofám. Takisto zlepšuje koordináciu s Fondom solidarity Európskej únie, ktorý pomáha ľuďom v regiónoch zasiahnutých katastrofou, pričom od novembra 2014 sa z neho vyplatili viac ako dve miliardy EUR.

- **Schengenský** priestor voľného pohybu osôb zostal aj napriek rozsahu problémov súvisiacich s migráciou a bezpečnosťou zachovaný. Niekoľko štátov však dočasné kontroly na vnútorných hraniciach vykonáva dodnes, čo ohrozuje riadne fungovanie schengenského priestoru v dlhodobom horizonte, ako aj jeho prínos pre európskych občanov a hospodárstvo. V **pláne Komisie s názvom „Späť k Schengenu“**[9] z marca 2016 sa vyžaduje ďalšie odhodlané úsilie členských štátov s cieľom posilniť vzájomnú dôveru a vrátiť sa do situácie, keď sú vnútorné hranice v celej EÚ otvorené.

- EÚ sa stala silnejším globálnym aktérom. Posilnila najmä svoje partnerstvo s Afrikou prostredníctvom **africko-európskej aliancie pre udržateľné investície a pracovné miesta** z roku 2018. **Vonkajší investičný plán** EÚ zmobilizuje do roku 2020 investície vo výške 44 miliárd EUR, čím prináša v Afrike a v krajinách európskeho susedstva konkrétne výsledky v podobe podpory reforiem, investícií do infraštruktúry a financovania malých a stredných podnikov. EÚ takisto obnovila svoje úsilie o zabezpečenie stability vo svojom susedstve. Svojou prísnou a dôveryhodnou

[9] Oznámenie Komisie s názvom „Späť k Schengenu – plán“, COM(2016) 120 final, 4.3.2016.

politikou rozširovania vyváža stabilitu a podporuje politickú, hospodársku a sociálnu transformáciu na **západnom Balkáne**. Tento program dostal od EÚ nový impulz v súvislosti so stratégiou pre západný Balkán z roku 2018.

- V oblasti bezpečnosti a obrany dosiahla EÚ od roku 2014 nebývalý pokrok, pričom podnet prišiel od predsedu Junckera, ktorý vyhlásil obranu za jednu z priorít svojho politického programu. **Stála štruktúrovaná spolupráca**, ktorá spája 25 členských štátov s cieľom prehĺbiť v rámci Únie spoluprácu v oblasti obrany, bude hnacou silou ďalšieho pokroku. Nedávno schválený **Európsky obranný fond** a programy, ktoré mu predchádzali, presadzujú silný, inovatívny a efektívny obranný priemysel a zvyšujú autonómiu EÚ.

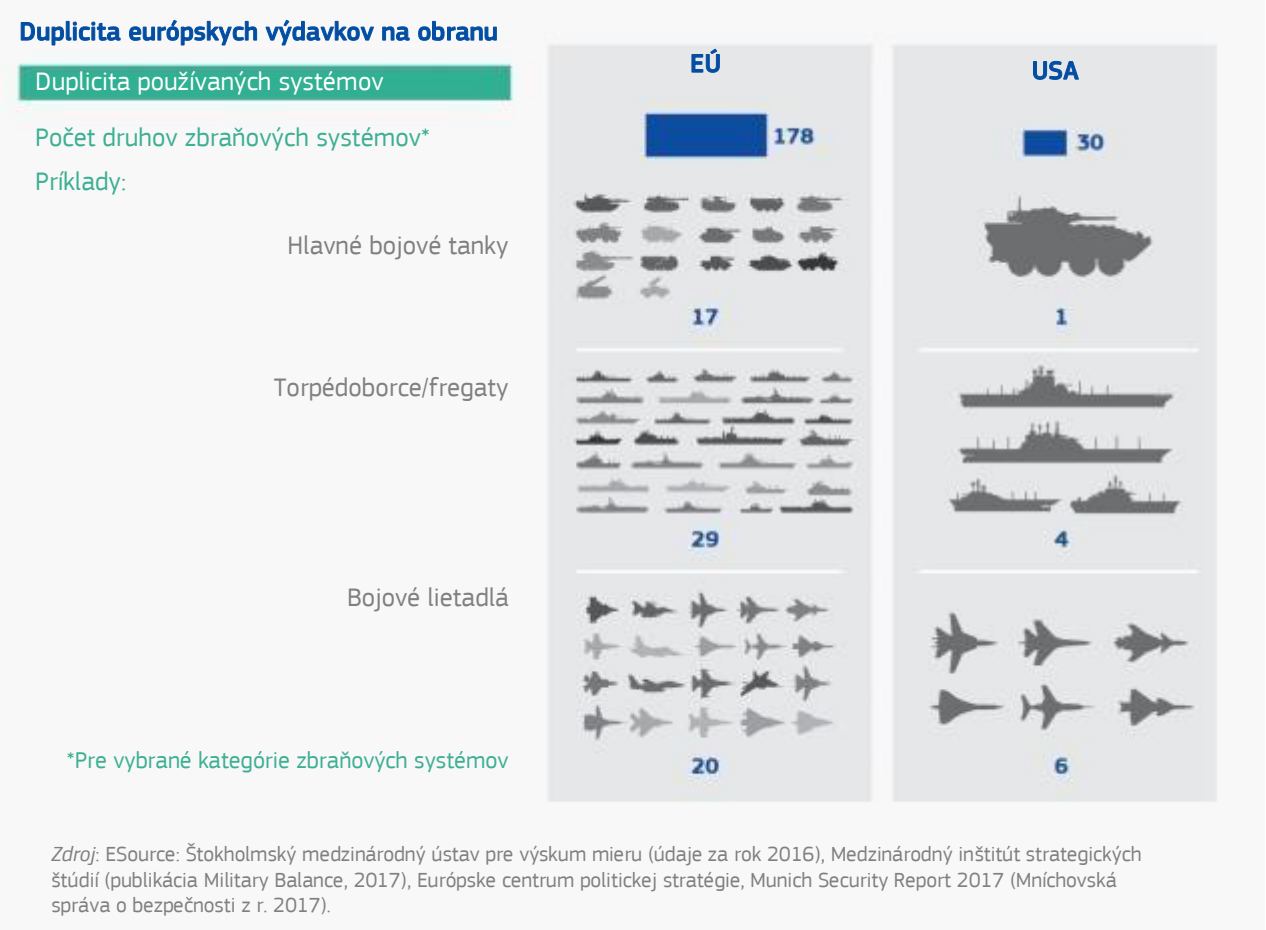

Zdroj: ESource: Štokholmský medzinárodný ústav pre výskum mieru (údaje za rok 2016), Medzinárodný inštitút strategických štúdií (publikácia Military Balance, 2017), Európske centrum politickej stratégie, Munich Security Report 2017 (Mníchovská správa o bezpečnosti z r. 2017).

- **Európska iniciatíva občanov** sa v rámci úsilia o zvýšenie transparentnosti a zodpovednosti pri tvorbe politík EÚ zreformovala tak, aby bola prístupnejšia pre používateľov. Proces sa zjednodušil a kolaboratívna platforma teraz ponúka organizátorom praktickú podporu. Aj vďaka tomu sa počet zaregistrovaných iniciatív počas pôsobenia tejto Komisie v porovnaní s predchádzajúcou Komisiou zvýšil o 14 % a počet nezaregistrovaných iniciatív klesol o 80 %[10].

- Počas tohto funkčného obdobia Rada nezamietla žiadny návrh Komisie, pričom **Európsky parlament formálne zamietol dva návrhy**. Prvé zamietnutie sa týkalo navrhovaných nových pravidiel v oblasti geneticky modifikovaných organizmov

[10] Počas pôsobenia tejto Komisie bolo zaregistrovaných 33 iniciatív, pričom za predchádzajúcej Komisie ich bolo 29; za tejto Komisie neboli zaregistrované len 4 iniciatívy, pričom za predchádzajúcej Komisie ich bolo 20.

(GMO), ktoré by umožnili jednotlivým členským štátom zakázať na svojom území geneticky modifikované potraviny a krmivá. Druhý návrh bol zameraný na prerozdelenie finančných prostriedkov (napr. z fondu regionálneho rozvoja, poľnohospodárskeho fondu alebo fondu pre rybné hospodárstvo) s cieľom zvýšiť podporu Únie v oblasti štrukturálnych hospodárskych reforiem. V niektorých iných prípadoch sa práca *de facto* zastavila, aj keď nedošlo k formálnemu zamietnutiu. Príkladom je navrhovaná reforma s cieľom zabezpečiť väčšiu transparentnosť a povinnosť zodpovedať sa výborov zložených z predstaviteľov členských štátov, ktoré dohliadajú na vykonávacie právomoci Komisie (známe ako „komitológia" – návrh bol *de facto* zablokovaný v Rade), a navrhovaný európsky elektronický preukaz služieb (s ktorým nesúhlasil príslušný výbor Európskeho parlamentu, ale o ktorom celý Parlament nikdy nehlasoval).

Sledovanie strategických cieľov aj v časoch výziev a kríz

Za posledných päť rokov musela EÚ popri plnení cieľov strategického programu čeliť niekoľkým krízam. To si vyžadovalo, aby sa **na úrovni EÚ začali uplatňovať nové formy správy a riadenia verejných vecí**. Komisia túto potrebu anticipovala tak, že v novembri 2014 zásadne zmenila svoju vlastnú štruktúru a strategicky sa zamerala na menší počet priorít a menej legislatívnych návrhov. Predseda Juncker poveril podpredsedov vedením projektových tímov zameraných na konkrétne politické oblasti súvisiace s 10 politickými prioritami a vytvoril osobitné útvary a pracovné skupiny Komisie zaoberajúce sa novými výzvami. Touto cestou umožnil Komisii, aby efektívne a zrozumiteľne plnila strategický program EÚ. Dokázal to tak, že odstránil izolovanosť jednotlivých politických oblastí a presadzoval širšiu a komplexnejšiu politickú perspektívu.

Zabránenie „grexitu": V prvých mesiacoch svojho mandátu sa Junckerova Komisia musela vyrovnať s obnovením krízy, keď Grécko nedokončilo svoj druhý program a počas niekoľkých týždňov reálne hrozil „grexit". Počas celej prvej polovice roku 2015 predseda Juncker, jeho podpredseda pre euro a sociálny dialóg a jeho komisár pre hospodárske a finančné záležitosti neustále viedli rokovania s novou gréckou vládou, členskými štátmi eurozóny, Európskym mechanizmom pre stabilitu, Európskou centrálnou bankou a Medzinárodným menovým fondom s cieľom pripraviť pôdu pre nový program makroekonomických úprav. Nový program bol dohodnutý na samite eurozóny, ktorý sa konal 12. a 13. júla 2015. Bolo to po prvý raz, čo Komisia podrobila program posúdeniu sociálneho vplyvu *ex ante*. Komisia vypracovala okrem toho aj plán, ktorý mal pomôcť Grécku stabilizovať hospodárstvo a maximálne využiť finančné prostriedky EÚ na podporu zamestnanosti, rastu a investícií. EÚ zmobilizovala pre Grécko 35 miliárd eur v rámci rôznych programov financovania na roky 2014 – 2020, čo podľa odhadov viedlo k 2 % nárastu HDP v krajine. Komisia prostredníctvom svojej novej služby na podporu štrukturálnych reforiem, ktorá bola vytvorená v roku 2015, poskytla a koordinovala rozsiahlu technickú podporu pre Grécko, aby mu pomohla pri budovaní potrebného administratívneho zázemia pre jeho reformy. Komisia v kritickom momente v júli 2015 pomohla prostredníctvom krátkodobého úveru zmobilizovať preklenovacie financovanie vo výške 7 miliárd eur v rámci Európskeho finančného stabilizačného mechanizmu, aby sa Grécko nechtiac neocitlo mimo eurozóny. Grécko v auguste 2018 úspešne ukončilo trojročný program makroekonomických úprav, v rámci ktorého mu bolo vo forme úverov poskytnutých spolu 61,9 miliardy eur na základe vykonávania komplexného a bezprecedentného programu reforiem. Teraz treba túto dynamiku reforiem udržať. Vďaka úsiliu gréckych občanov,

podpore Komisie a solidarite ďalších 18 členských štátov eurozóny sa však raz a navždy ukončili všetky špekulácie o „grexite“.

Migrácia: V roku 2015 došlo k najvážnejšej utečeneckej kríze, akú svet zažil od druhej svetovej vojny, a pre Európsku úniu to malo okamžité a ďalekosiahle následky. Predseda Juncker sa na túto výzvu predvídavo pripravil tak, že po prvýkrát vymenoval komisára pre migráciu. Okrem toho poveril svojho prvého podpredsedu koordináciou všetkej nevyhnutnej práce zahŕňajúcej interné aj externé opatrenia, do ktorej sa spoločne zapojili všetci komisári aj generálni riaditelia. V úzkej spolupráci s predsedom Junckerom sa tak uľahčilo koherentné plnenie vyhlásenia EÚ a Turecka a prípravy príslušných samitov EÚ a Turecka. EÚ podnikla od prijatia Európskej migračnej agendy v roku 2015 rozhodné kroky v troch kľúčových oblastiach: spolupracuje s partnermi mimo Únie, chráni naše vonkajšie hranice a prijíma opatrenia v rámci Únie. EÚ zlepšila svoju operatívnu spôsobilosť podporovať členské štáty v riadení migrácie. Okrem iného to znamenalo, že posilnila svoje agentúry a poskytovala rýchlu a účinnú operačnú a finančnú podporu členským štátom, ktoré boli vystavené tlaku, a to najmä Grécku a Taliansku.

Napäté obchodné vzťahy: Vzhľadom na čoraz napätejšie obchodné vzťahy, ktoré panujú vo svete, Junckerova Komisia prijala od roku 2017 viacero krokov v snahe posilniť legitimitu a inkluzívnosť rokovacích a schvaľovacích postupov v obchodnej politike. Všetky texty na rokovania (vrátane odporúčaní povoliť nové rokovania, návrhov rokovacích smerníc, návrhov textov na rokovania, správ o kolách rokovaní a výsledkov prebiehajúcich rokovaní) sa zverejňujú. Komisia vytvorila poradnú skupinu pre obchodné dohody, ktorá jej umožňuje spolupracovať s občianskou spoločnosťou a ľahšie získavať rôzne pohľady a poznatky od širokej skupiny zainteresovaných strán, v ktorej sú vyvážene zastúpené odborové zväzy, organizácie zamestnávateľov, skupiny spotrebiteľov, ako aj iné mimovládne organizácie. Komisia okrem toho zaviedla aj nový prístup k svojim dvojstranným obchodným a investičným dohodám. Rokovania o obchodných dohodách sa vzťahujú na oblasti, v ktorých má EÚ výlučnú právomoc, zatiaľ čo rokovania o dohodách o ochrane investícií sa vzťahujú tak na oblasti, v ktorých má EÚ výlučnú právomoc, ako aj na oblasti, v ktorých má EÚ spoločnú právomoc s členskými štátmi. Dohoda o hospodárskom partnerstve s Japonskom bola prvou dohodou, pri ktorej sa úspešne uplatňoval tento nový prístup.

Predseda Juncker a prezident Trump sa 25. júla 2018 dohodli, že odštartujú novú etapu úzkeho priateľstva a silných obchodných vzťahov medzi Spojenými štátmi a EÚ. Dohodli sa na spoločnom vyhlásení EÚ a USA, ktoré má predísť eskalácii napätia v obchodných vzťahoch a v ktorom sa vytyčuje pozitívna transatlantická obchodná agenda. Rozhodli sa okamžite zriadiť výkonnú pracovnú skupinu zloženú z ich najbližších poradcov, ktorá bude pokračovať v plnení tejto spoločnej agendy. V rámci Komisie prácu tejto skupiny podporujú všetky útvary Komisie a koordinuje ju generálny sekretariát. Priamym dôsledkom je, že sa doteraz nezaviedli žiadne nové clá a EÚ a USA spolupracujú na odstránení všetkých existujúcich ciel na priemyselné výrobky a na zlepšovaní spolupráce. V apríli 2019 Rada poverila Komisiu, aby rokovala so Spojenými štátmi o dohode o clách na priemyselné výrobky a o dohode o posudzovaní zhody, čím sa takisto plní vyhlásenie Junckera a Trumpa.

Bezpečnosť: Po hrozivých teroristických útokoch v Paríži v roku 2015 Komisia prijala Európsky program v oblasti bezpečnosti, aby usmernila reakciu EÚ na zložité a rýchlo sa meniace bezpečnostné prostredie. Vymenovaním komisára pre bezpečnostnú úniu, ktorý je poverený koordinovať prácu v oblasti bezpečnosti vo všetkých oblastiach politiky s podporou osobitnej pracovnej skupiny odborníkov zo všetkých príslušných útvarov Komisie, predseda Juncker zabezpečil koherentný, efektívny a prierezový prístup. Prijali sa rôzne opatrenia

zamerané na riešenie cezhraničných výziev, ktoré so sebou prináša terorizmus a organizovaný zločin. Sú zamerané na zlepšovanie výmeny informácií, zvyšovanie kybernetickej bezpečnosti, ako aj zlepšovanie operačnej spolupráce medzi orgánmi presadzovania práva a agentúrami EÚ. Tieto nové opatrenia navyše poskytli vnútroštátnym orgánom presadzovania práva nástroje potrebné na účinný boj proti terorizmu, cezhraničnej trestnej činnosti a počítačovej kriminalite a posilnili odolnosť EÚ proti týmto hrozbám.

Brexit: V januári 2013 vtedajší predseda vlády Cameron oznámil svoj zámer usporiadať v Spojenom kráľovstve referendum o jeho zotrvaní v EÚ/vystúpení z EÚ. Spojené kráľovstvo požiadalo v novembri 2015 o tzv. nové riešenie a predseda Juncker následne vytvoril osobitnú skupinu Komisie pre strategické otázky spojené s referendom v Spojenom kráľovstve, ktorú viedol skúsený generálny riaditeľ Jonathan Faull. Tento tím pripravoval v mene EÚ nové dojednania o členstve Spojeného kráľovstva. Vo februári 2016 prípravy vyústili do nového súboru dojednaní reagujúcich na obavy Spojeného kráľovstva, ktorý zahŕňal právne záväzné rozhodnutie hláv štátov alebo predsedov vlád EÚ zasadajúcich v Európskej rade[11]. Tieto nové dojednania našli jednomyseľnú podporu všetkých členských štátov EÚ27 a rovnako aj Spojeného kráľovstva. No aj napriek tomuto úsiliu 51,9 % hlasovalo 23. júna 2016 za vystúpenie z EÚ a 48,1 % hlasovalo za pokračujúce členstvo v EÚ.

Predseda Juncker po referende okamžite vytvoril osobitnú skupinu Komisie podľa článku 50, ktorá mala pripraviť očakávané rokovania so Spojeným kráľovstvom o jeho vystúpení z Európskej únie. Za vedúceho tejto osobitnej skupiny a hlavného vyjednávača vymenoval Michela Barniera, bývalého podpredsedu Komisie a bývalého francúzskeho ministra zahraničných vecí. Rada urýchlene vymenovala Komisiu za vyjednávača EÚ. Rokovania sa však začali až v júni 2017, keďže Spojené kráľovstvo v súlade s článkom 50 Zmluvy o Európskej únii oficiálne oznámilo svoj úmysel opustiť Úniu až v marci 2017. Tesne po tom nasledovali parlamentné voľby. Následne sa vyrokovala dohoda zaručujúca riadené vystúpenie Spojeného kráľovstva spolu s politickým vyhlásením stanovujúcim prvky ambiciózneho, rozsiahleho, hlbokého a flexibilného partnerstva. Komisia sa postarala o to, aby sa rokovania viedli po celý čas úplne transparentne a v úzkej spolupráci s členskými štátmi EÚ27 a Európskym parlamentom. Dohoda o vystúpení, ako aj politické vyhlásenie o budúcom vzťahu medzi Európskou úniou a Spojeným kráľovstvom získali jednomyseľnú podporu všetkých členských štátov EÚ27 aj podporu vlády Spojeného kráľovstva. Komisia sa súbežne s rokovaniami začala od decembra 2017 pripravovať aj na scenár bez dohody. V rámci jej generálneho sekretariátu bola zriadená osobitná skupina pre pripravenosť na brexit, ktorá pripravila viac ako 90 oznámení zainteresovaných strán a 19 legislatívnych návrhov, aby sa zabezpečilo, že EÚ27 bude dobre pripravená na nežiaduce, ale možné neriadené vystúpenie Spojeného kráľovstva z Únie.

Komisia strávila dokopy štyri mesiace rokovaním o nových dojednaniach s vtedajším predsedom vlády Cameronom a 18 mesiacov rokovaním o dohode o vystúpení a politickom vyhlásení s predsedníčkou vlády Mayovou. Vytvorením osobitných tímov v rámci Komisie, ktoré riešili záležitosti týkajúce sa Spojeného kráľovstva, sa zabezpečilo, že tieto rokovania neodvádzali pozornosť od práce na pozitívnom programe EÚ. Komisia sa mohla vďaka tomu naplno sústrediť na ciele strategického programu EÚ bez toho, aby ju v tom vyrušoval neustále sa meniaci vývoj rokovaní o brexite. Európska rada tento prístup plne podporila. Ako sa uvádza v bode 27 usmernení pre rokovania o brexite, ktoré prijala Európska rada

[11] Nové riešenie pre Spojené kráľovstvo v Európskej únii, Ú. v. EÚ C 69I, 23.2.2016. Európska rada sa vo februári 2016 dohodla, že súbor dojednaní v rámci nového riešenia sa zruší, ak by výsledkom referenda v Spojenom kráľovstve bolo jeho vystúpenie z Európskej únie.

(článok 50) 29. apríla 2017: „Európska rada je naďalej odhodlaná ambiciózne presadzovať priority, ktoré si Únia stanovila. Rokovania so Spojeným kráľovstvom budú oddelené od prebiehajúcich činností Únie a nebudú brániť v ich napredovaní.“

I.2. Výzvy pre Európu v globálnom kontexte

Žijeme v ére zmien. Svet smeruje k multipolárnemu systému, ktorý musí pojať rôzne záujmy a ambície. Z hospodárskeho hľadiska spejeme k väčšiemu tlaku, pokiaľ ide o čoraz viac vyčerpané zdroje a exponenciálne rastúcu medzinárodnú konkurenciu. K tomu sa pridávajú legitímne ambície všetkých podieľať sa na prosperite budúcnosti. Z technologického hľadiska sa posúvame k modelu, v ktorom sa ľudské schopnosti budú v čoraz väčšej miere umocňovať strojmi.

Meniace sa ekonomiky, svet práce, klíma a geopolitika už formujú našu Úniu a budú hlavnou hnacou silou našej budúcnosti. Lídri sa na ne musia prednostne zamerať, keď budú na základe výsledkov volieb do Európskeho parlamentu rozhodovať o miere našich ambícií a o našich prioritách na nasledujúcich päť rokov a ďalej.

Z mnohých výziev, ktoré budú mať vplyv na Európu v strednodobom až dlhodobom horizonte, budú výrazné štyri vývojové trendy. Od toho, ako sa na ne vopred pripravíme, bude závisieť, či budeme schopní premeniť tieto výzvy na príležitosti.

Digitalizácia

Digitalizácia a nové technológie spôsobia revolúciu v spôsobe nášho života a práce. Vzniknú nové príležitosti najmä v oblasti zdravia, mobility, priemyslu a vedy, ktoré majú veľký potenciál pre budúcu konkurencieschopnosť a rast Európy. Digitalizácia však zároveň prináša riziká, najmä v súvislosti so zväčšovaním medzier v oblasti digitálnych zručností a s prehlbovaním sociálnych a regionálnych rozdielov v Európe.

Rastúci objem údajov predbieha kapacitu ich spracovania, čo zvyšuje význam umelej inteligencie, pokiaľ ide o interpretáciu a využívanie tokov údajov. Európa sa ocitá v celosvetovej konkurencii, pokiaľ ide o kontrolu nad technológiami aj údajmi. Technologicky vyspelé spoločnosti, najmä zo Spojených štátov a Číny, sa rýchlo stali najväčšími firmami na svete a formujú nové globálne hodnotové reťazce. Ich produkty a služby úplne menia spôsob, akým Európania žijú, pracujú a konzumujú.

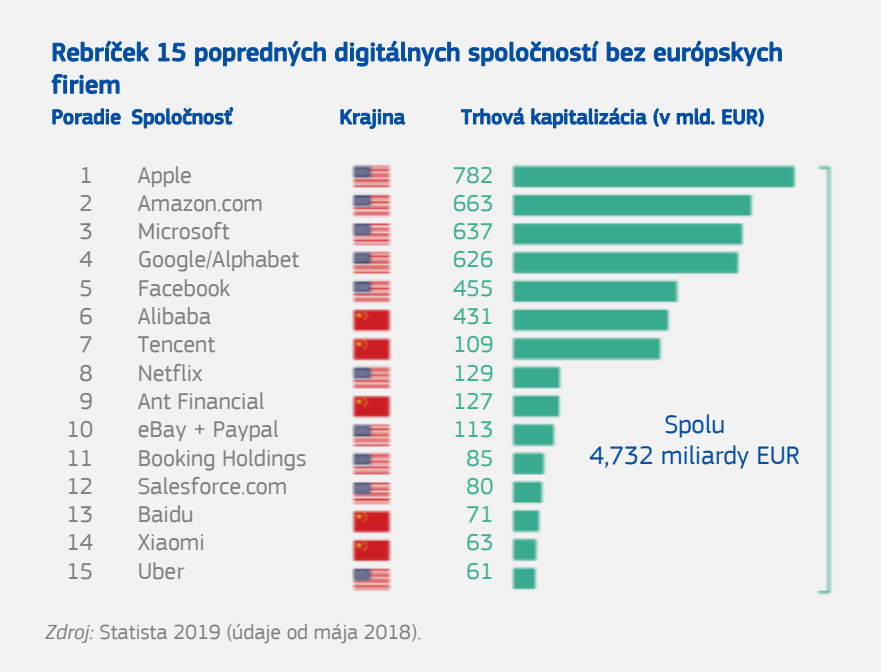

Európa má dostatok inovatívnych digitálnych podnikateľských nápadov, ale len málo inovatívnych spoločností, ktoré rastú a rozširujú sa na európskom trhu či formujú tieto celosvetové trhy. Úroveň ambícií ostatných významných aktérov, ktorí často využívajú štátnu podporu, menej prísne normy alebo nižšie daňové sadzby, potenciálne oslabuje vplyv Európy na globálny technologický vývoj. Spochybňujú aj naše hodnoty, etické zásady a naše záujmy v otázkach, ako je dátové hospodárstvo, bezpečnosť či súkromie a ohrozujú bezpečnosť digitálneho dodávateľského reťazca.

Zmena klímy a životné prostredie

Dôsledky zmeny klímy sú čoraz viditeľnejšie a sprevádzajú ich čoraz väčšie riziká pre celosvetovú prosperitu, trvalú životnú úroveň a bezpečnosť. Volanie verejnosti v Európe aj na celom svete po tom, aby sa konalo, je každým dňom hlasnejšie. Vplyv zmeny klímy a opatrenia prijímané na jej riešenie totiž pociťujeme všetci v každodennom živote. Situácia si vyžaduje rozhodné, ale spravodlivé a vyvážené politické opatrenia.

Na splnenie ambícií Parížskej dohody treba výrazne urýchliť celosvetový prechod na čistú energiu. Budú potrebné veľké investície a finančný sektor musí prispieť svojím dielom. Niet však vyššej návratnosti investícií, než je čistá planéta, znížená závislosť od dovozu energie, udržateľný hospodársky rast a rozsiahlejšie využívanie čistej energie a riešení v oblasti energetickej účinnosti. Európske spoločnosti patria medzi svetových lídrov v oblasti čistých technológií. To znamená, že zmena klímy nie je len problémom, ale aj podnikateľskou príležitosťou, ak sa uchopí za správny koniec.

Európania si udržiavajú silné zastúpenie medzi najväčšími svetovými spoločnosťami v oblasti čistých technológií

Najväčšie spoločnosti v rámci celosvetového inovačného indexu v energetike (NEX) podľa trhovej kapitalizácie (február 2019)

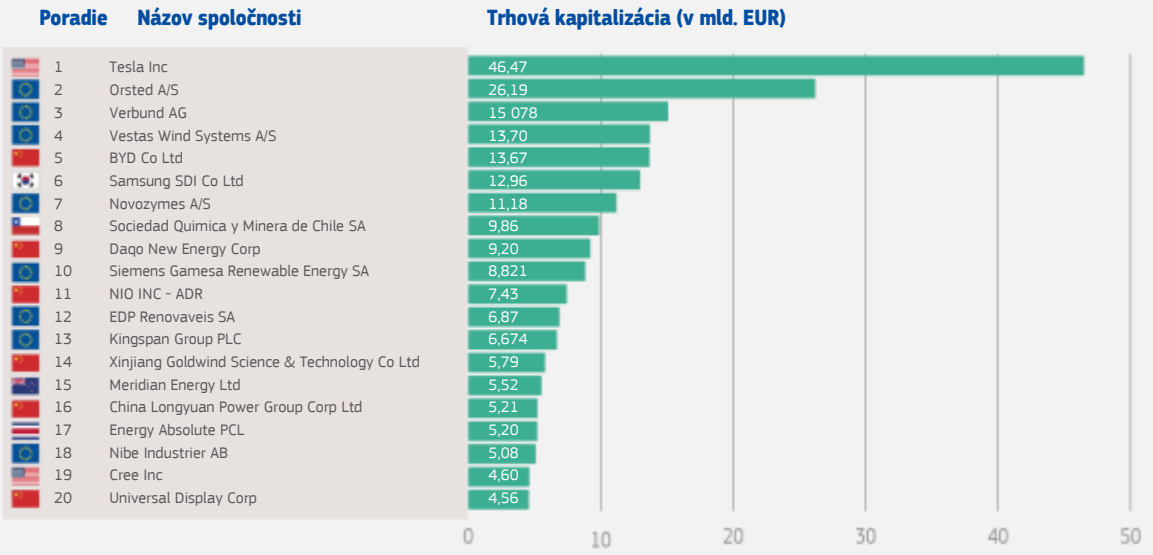

Zdroj: New Energy Global Innovation Index (NEX).

Zmena klímy prinesie výzvy a riziká aj z hľadiska sociálnej rovnosti, ktorými sa bude treba zaoberať, aby sa zabezpečil spravodlivý prechod pre pracovníkov a občanov, najmä v uhoľných regiónoch a regiónoch s vysokými emisiami uhlíka. Prechod bude mať globálny ekonomický, sociálny a geopolitický vplyv na partnerstvá a zahraničnú politiku EÚ.

Ak aj odhliadneme od zmeny klímy a energetiky, vyčerpávanie prírodných zdrojov nad možnosti našej planéty vedie k zhoršovaniu životného prostredia, čo ohrozuje našu schopnosť uspokojiť potreby budúcich generácií. Toto nadmerné využívanie prírodných zdrojov ohrozuje aj naše hospodárstvo, ktoré je závislé od dovozu surovín. Aby sme sa dokázali popasovať s výzvami v oblasti klímy a životného prostredia, musíme takisto prejsť na obehové hospodárstvo, chrániť ekosystémy a biodiverzitu, zabezpečiť udržateľnosť nášho potravinového systému a obmedziť odlesňovanie.

Demografia a spoločnosť

Vplyv demografických zmien bude hlavnou príčinou niektorých z jasne predvídateľných výziev, ktorým bude naša Únia a jej členské štáty čeliť v strednodobom horizonte. Vďaka vysokej kvalite života a celkovej životnej úrovni sa priemerná dĺžka života Európanov stále zvyšuje. Do roku 2030 sa Európa stane prvým kontinentom s mediánovým vekom približne 45 rokov. Hoci vyššia priemerná dĺžka života predstavuje veľmi pozitívny vývoj, prináša aj tlak na systémy zdravotnej starostlivosti a sociálneho zabezpečenia, vyvoláva nebývalé otázky, pokiaľ ide o medzigeneračnú spravodlivosť, a bude mať trvalý vplyv na naše spoločnosti ako celok.

Európania budú do roku 2030 najstarší na svete
(mediánový vek podľa regiónov sveta)

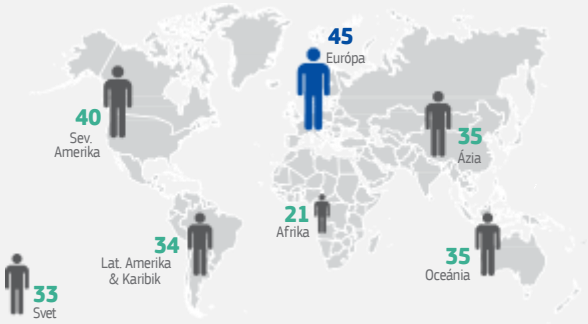

Zdroj: Rand Europe.

Zároveň je pravdepodobné, že celková nižšia miera pôrodnosti spôsobí, že počet obyvateľov EÚ sa do roku 2050 zníži. Zatiaľ čo v súčasnosti predstavuje počet obyvateľov EÚ naďalej 6,7 % svetovej populácie, v roku 2030 to bude 6,1 % a v roku 2050 už len 5,4 %. Silný populačný rast v iných častiach sveta, odlišné normy sociálneho zabezpečenia a vplyv zmeny klímy a konfliktov pravdepodobne ešte viac zvýšia migračné tlaky z Afriky aj z iných regiónov.

Európa je svetovým lídrom v kvalite života

2016 alebo najnovšie dostupné údaje

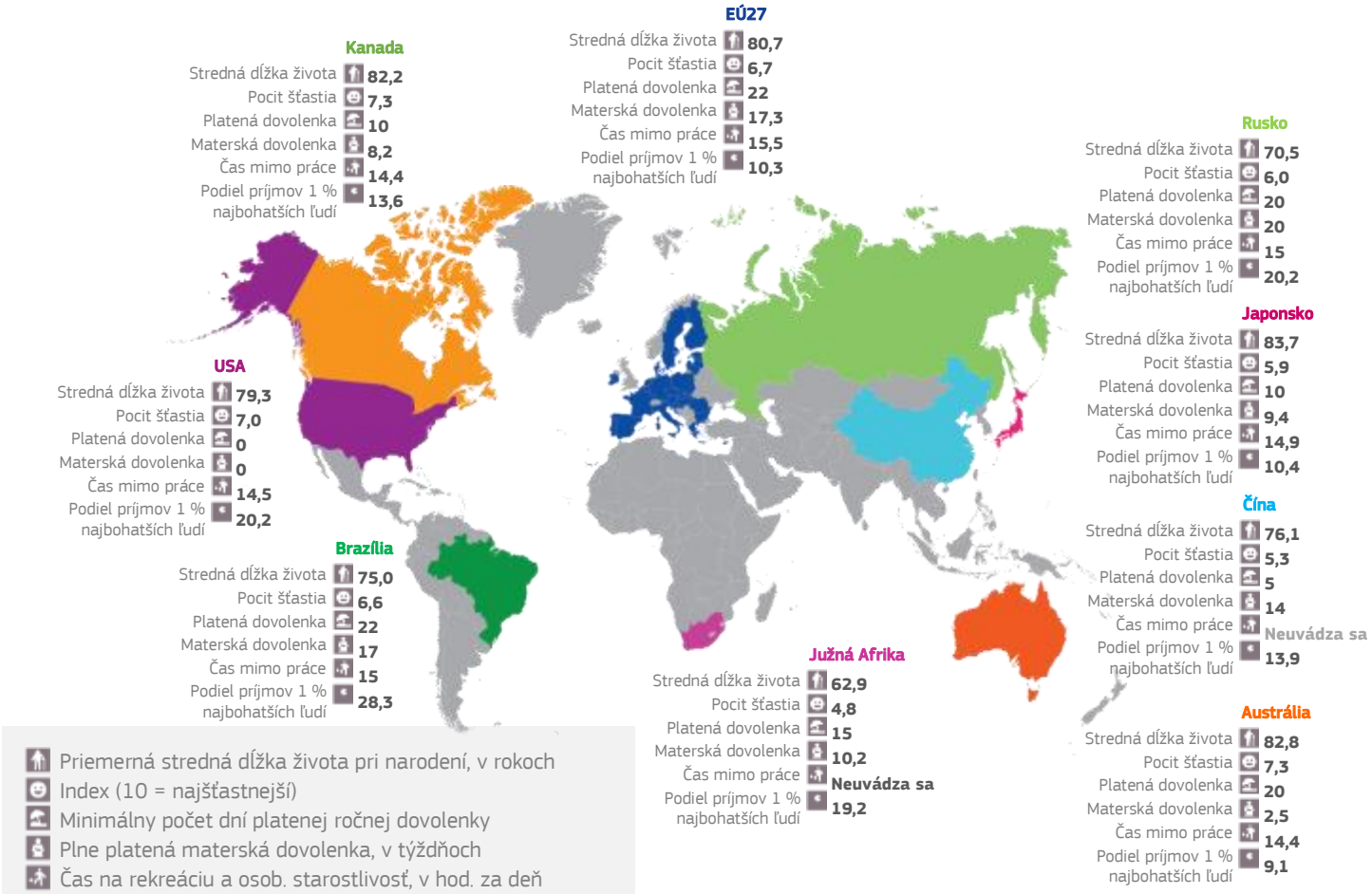

Zdroje: OECD, OSN, Európska komisia, Svetová databáza príjmov.

Európa je domovom spoločností s najväčšou rovnosťou na svete

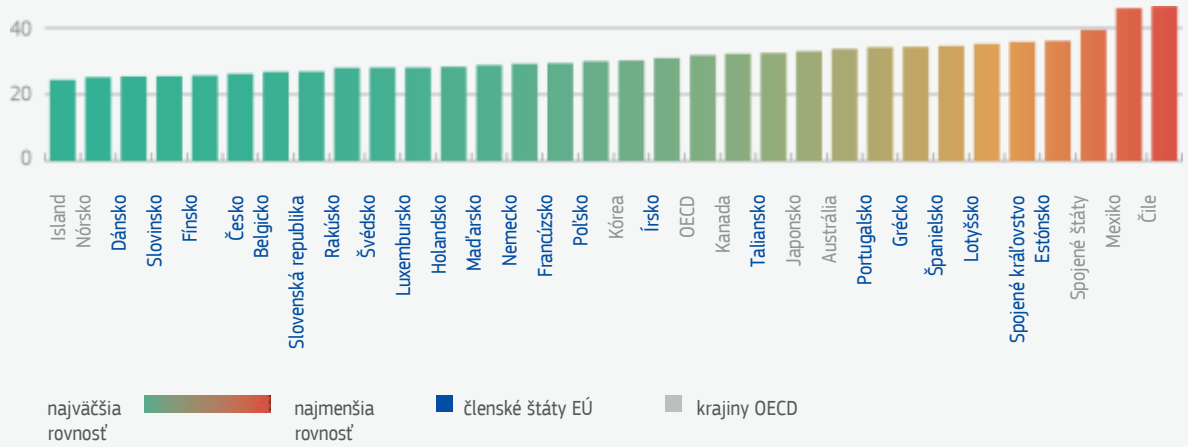

Poznámka: tento graf znázorňuje pomocou Giniho koeficientu rozdelenie príjmov medzi jednotlivcami, kde 0 predstavuje absolútnu rovnosť.

Zdroj: OECD, najnovšie dostupné údaje.

Zlepšenie sociálneho zabezpečenia a zaistenie prístupu ku kvalitnému, inkluzívnemu vzdelávaniu, k odbornej rekvalifikácii, sociálnej ochrane a verejným službám sú pre Európanov naliehavým problémom. Prístup k sociálnemu, cenovo dostupnému a energeticky účinnému bývaniu je výzvou. Približne 10 % domácností v EÚ platí za náklady na bývanie viac ako 40 % svojich príjmov.

Rozdiel v oblasti sociálneho zabezpečenia medzi členskými štátmi sa vo všeobecnosti zmenšuje. Európa je jednoznačne najpokrokovejším kontinentom na svete, pokiaľ ide o znižovanie nerovností.

Zároveň však hrozí, že sa prehĺbia rozdiely v oblasti sociálneho zabezpečenia v jednotlivých členských štátoch, najmä medzi mestskými a oblasťami a vidieckymi, odľahlejšími regiónmi. Modernizácia hospodárstva bude síce výzvou, poskytne však príležitosti na rýchlejší regionálny rozvoj a tvorbu pracovných miest. Technológie a automatizácia budú naďalej zásadne meniť spôsob, akým pracujeme, vyrábame produkty a poskytujeme služby. Mnohí mladí Európania budú vykonávať povolania, ktoré v súčasnosti neexistujú, a väčšina pracovníkov bude musieť počas svojej kariéry viackrát zmeniť zamestnanie a obnoviť svoje zručnosti.

Čoraz viac multipolárny svet

Európa a zvyšok sveta čelia čoraz zložitejšiemu a nestabilnejšiemu bezpečnostnému prostrediu. Nové mocnosti si hľadajú miesto na svetovej scéne, zatiaľ čo existujúce mocnosti ustupujú od systému založeného na pravidlách alebo ho dokonca narúšajú. Mnohostranný a globálny poriadok založený na pravidlách je vystavený silnému tlaku akurát v čase, keď je potrebný viac ako kedykoľvek predtým.

Bezpečnostné prostredie Európskej únie sa v posledných rokoch výrazne zmenilo. Mnoho problémov, pokiaľ ide o zaistenie mieru a bezpečnosti v Európe, v súčasnosti spôsobuje nestabilita v krajinách, ktoré bezprostredne susedia s EÚ, a premenlivý charakter hrozieb.

V dôsledku šírenia digitálnych technológií sa hybridné hrozby a hrozby pre kritickú infraštruktúru stávajú čoraz bežnejšími. Zvyšuje sa riziko škodlivých kybernetických činností a cielených dezinformačných kampaní zo strany zahraničných subjektov s cieľom ovplyvniť verejnú podporu alebo oslabiť naše demokracie.

Je nepravdepodobné, že by sa hrozba terorizmu v blízkej budúcnosti rozptýlila. Čoraz viac skupín, či už doma alebo v zahraničí, využíva moderné komunikačné kanály na šírenie radikálnych ideológií, ktoré rozdeľujú naše spoločnosti a šíria nestabilitu po celom svete. Európa bude musieť rozhodne konať tak pri predchádzaní terorizmu, ako aj pri podporovaní obetí terorizmu. Nedávne útoky na Srí Lanke a v meste Christchurch na Novom Zélande potvrdili ústrednú úlohu internetu, ktorý teroristickým organizáciám umožňuje radikalizáciu, nábor, uľahčenie a zacielenie teroristickej činnosti. Rýchle odhaľovanie a odstraňovanie teroristického obsahu na internete je kľúčové a dá sa zabezpečiť len na európskej a celosvetovej úrovni, a preto Komisia predložila návrhy s práve takýmto zameraním.

Hospodárska konkurencia narastá aj v susedstve EÚ, v Afrike a na celom svete. Keďže primárne zdroje sú stále vzácnejšie, je pravdepodobné, že sa v tejto oblasti, a najmä v oblasti pitnej vody alebo potravín, zintenzívni konkurencia a zvýšia sa aj bezpečnostné hrozby. Sociálna a hospodárska zraniteľnosť na celom svete spôsobená neschopnosťou alebo neochotou národných vlád zabezpečiť základné služby alebo sociálnu rovnosť ešte viac podnecujú nestabilitu a bezpečnostné hrozby. V tomto rýchlo sa meniacom globálnom

prostredí môže byť posilnenie hospodárskych a politických väzieb pre Európu a Afriku veľkým prínosom. V období, keď sa iní svetoví aktéri čoraz viac zameriavajú na tento kontinent, Európa s Afrikou spolupracuje na báze rovnocenného partnerstva a mala by snažiť ešte viac posilniť investície a obchod.

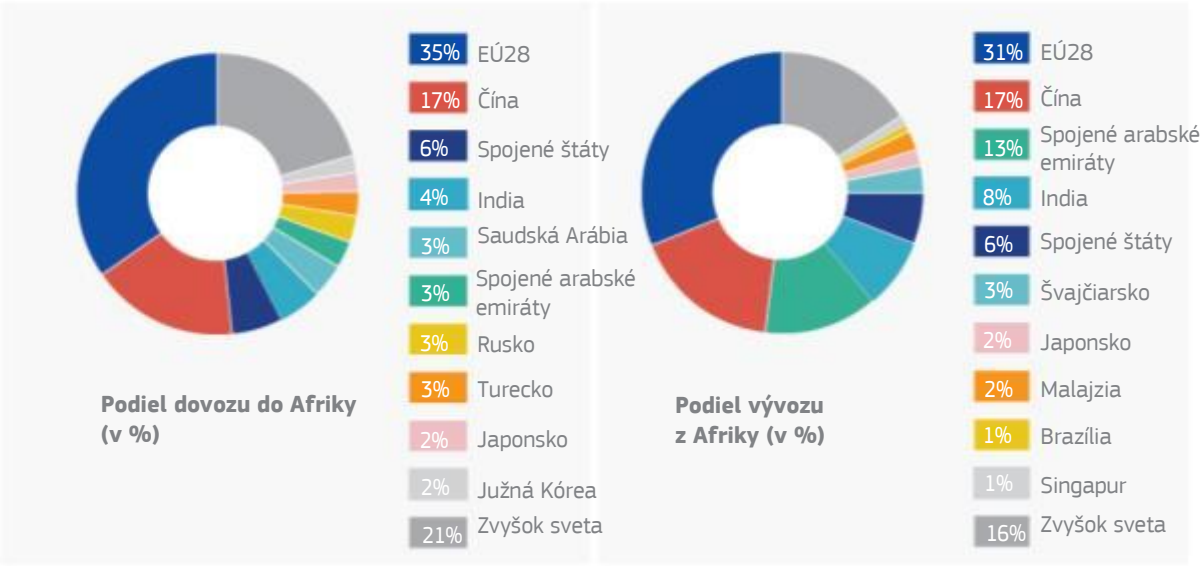

Geopolitická dynamika zároveň zvýrazňuje úlohu Európskej únie ako spoľahlivého a stabilného partnera a propagátora multilaterálneho poriadku pre čoraz väčší počet krajín. EÚ napríklad zohrala kľúčovú úlohu pri uzatváraní a vykonávaní dohody o iránskom jadrovom programe s cieľom zabezpečiť pre tento región dlhodobú stabilitu a prosperitu. EÚ hájila medzinárodný poriadok založený na pravidlách svojou ráznou reakciou na anexiu Krymu Ruskom a destabilizáciu východnej Ukrajiny. Snažila sa zabezpečiť stabilitu, mier a bezpečnosť v regióne Sahel, Líbyi a Afganistane. Podporovala postavenie Organizácie Spojených národov v neposlednom rade tým, že zohrávala vedúcu úlohu v medzinárodných rokovaniach o klíme vedúcich k Parížskej dohode a v Agende 2030 Organizácie Spojených národov pre udržateľný rozvoj.

I.3. Politické odporúčania pre nasledujúci strategický program

Komisia v marci 2017, pred 60. výročím Rímskych zmlúv, uverejnila svoju Bielu knihu o budúcnosti Európy[12]. Načrtla v nej päť možných scenárov pre budúcnosť EÚ27. Predstavovala východiskový bod pre rozsiahlu diskusiu o budúcnosti Európy, ktorá môže byť inšpiráciou pre hlavné politické priority strategického programu na roky 2019 – 2024. Komisia výrazne podporovala zapojenie občanov. Vyvinula nové formy dialógov s občanmi a konzultácií s občanmi, vďaka čomu sa diskusia stala pružnejšou a interaktívnejšou, preniesla ju aj na internet a oslovila tak širšie a rôznorodejšie publikum.

Budúcnosť Európy – Úvahy a scenáre pre štáty EÚ-27 k vývoju do roku 2025
(z Bielej knihy Komisie o budúcnosti Európy, marec 2017)

Scenár 1: Pokračovanie v súčasnom smerovaní. *Problémy sa riešia, keď vzniknú, a podľa toho sa schvaľujú nové právne predpisy. Rýchlosť rozhodovania závisí od prekonávania názorových rozdielov.*

Scenár 2: Iba jednotný trh. *Pozornosť sa zameriava na prehlbovanie jednotného trhu. EÚ27 nevyvíja viac spoločného úsilia ako doteraz v oblastiach, ako je migrácia, bezpečnosť alebo obrana.*

Scenár 3: Tí, ktorí chcú, robia viac. *EÚ27 postupuje rovnako ako dnes, ale pokiaľ niektoré členské štáty chcú robiť viac, vznikne medzi nimi spolupráca. Ostatní sa k nim môžu pripojiť neskôr.*

Scenár 4: Menej, ale efektívnejšie. *EÚ27 sústredí svoju pozornosť na obmedzený počet priorít, v prípade ktorých koná pohotovo a má silné nástroje na vykonávanie a presadzovanie.*

Scenár 5: Oveľa viac spoločne. *Členské štáty sa rozhodnú, že dokážu riešiť problémy jedine na úrovni 27 štátov a zdieľajú viac právomocí a zdrojov v rámci spoločného rozhodovania vo všetkých oblastiach. Rozhodnutia sa prijímajú a presadzujú rýchlejšie.*

Zapojilo sa státisíce občanov rôznych národností, vekových kategórií, vierovyznaní a politických názorov, a to na takmer 1 600 verejných stretnutiach v radniciach, na univerzitách a na iných miestach po celej Únii. Viac ako 80 000 ľudí tiež odpovedalo na online dotazník o budúcnosti Európy, ktorý vypracoval občiansky panel 96 európskych občanov.

[12] Európska komisia – Biela kniha o budúcnosti Európy: Úvahy a scenáre pre štáty EÚ-27 k vývoju do roku 2025, COM(2017) 2025, 1.3.2017. Po bielej knihe nasledovalo 6 diskusných dokumentov Komisie:

- Diskusný dokument o sociálnom rozmere Európy, 26.4.2017 (pripravený podpredsedom Valdisom Dombrovskisom a komisárkou Marianne Thyssenovou),
- Diskusný dokument o využívaní globalizácie, 10.5.2017 (pripravený prvým podpredsedom Fransom Timmermansom a podpredsedom Jyrkim Katainenom),
- Diskusný dokument o prehĺbení hospodárskej a menovej únie, 31.5.2017 (pripravený podpredsedom Valdisom Dombrovskisom a komisárom Pierrom Moscovicim),
- Diskusný dokument o budúcnosti európskej obrany, 7.6.2017 (predložený vysokou predstaviteľkou/podpredsedníčkou Komisie Federicou Mogheriniovou a podpredsedom Jyrkim Katainenom),
- Diskusný dokument o budúcnosti financií EÚ, 28.6.2018 (predložený komisárom Güntherom Oettingerom a komisárkou Corinou Creţuovou),
- Diskusný dokument „Smerom k udržateľnej Európe do roku 2030“, 30.1.2019 (pripravený prvým podpredsedom Fransom Timmermansom a podpredsedom Jyrkim Katainenom).

Prieskumy verejnej mienky Eurobarometer potvrdzujú, že **priority občanov sa v posledných rokoch zmenili vzhľadom na nové výzvy a zmenený globálny kontext**.

„Ktorým dvom najvýznamnejším problémom podľa vás EÚ v súčasnosti čelí?“
(najviac dve odpovede, zoznam 14 možností)

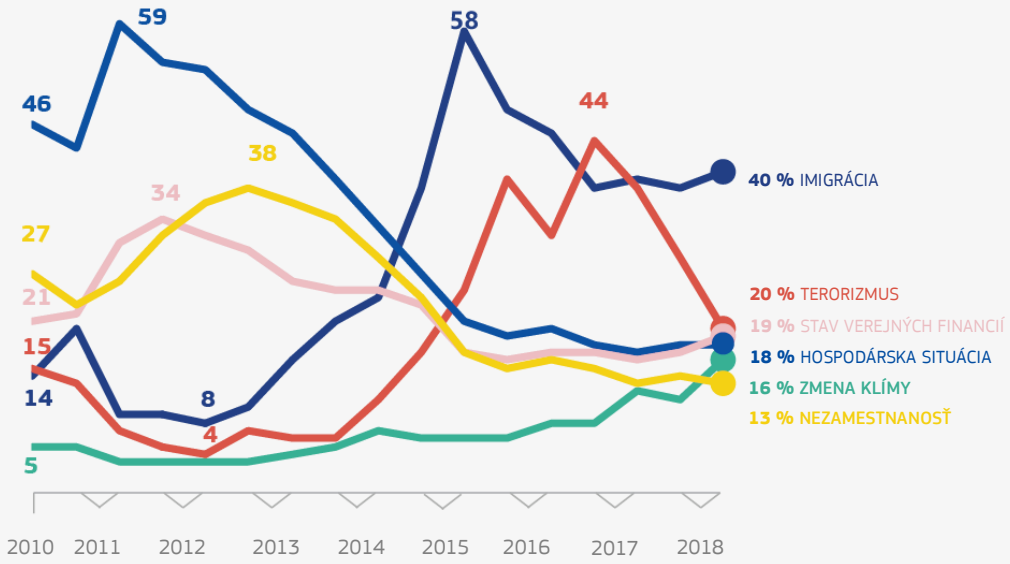

Poznámka: Údaje sú uvedené v percentách všetkých respondentov z EÚ. Na grafe je znázornených iba šesť najčastejších odpovedí.

Zdroj: Eurobarometer, jeseň 2018.

Strategický program EÚ na roky 2019 – 2024 predstavuje ten správny moment na riešenie príležitostí a výziev, ktorým dnes Európa čelí, keďže môže nadviazať na pokrok, ktorý naša Únia za posledné roky dosiahla, zohľadniť názory občanov, ako aj výsledky volieb do Európskeho parlamentu. EÚ dnes potrebuje nové, ambiciózne, realistické a dobre zamerané ciele pre ďalší politický cyklus. Všetko, čo spravíme, by malo prispieť k tomu, aby európske hospodárstvo, spoločnosť a životné prostredie smerovali k udržateľnosti. Komisia sa domnieva, že na vytvorenie jednotnejšej, silnejšej a demokratickejšej Únie v čoraz neistejšom svete by sa budúce opatrenia mali sústrediť na päť aspektov. Komisia zverejnila aj štyri oznámenia o posilnení našich rozhodovacích právomocí v kľúčových oblastiach politík[13].

Chrániaca Európa

Európsky projekt priniesol mier a prosperitu na viac ako sedem desaťročí. Európsky spôsob zaisťovania mieru a bezpečnosti je obozretne vyváženou kombináciou cielených civilných a vojenských opatrení: práve z tohto dôvodu je Európska únia takým jedinečným aktérom na svetovej bezpečnostnej scéne. Svetový mier si vyžaduje globálne opatrenia a EÚ ako najúspešnejší mierový projekt v histórii musí naplno hrať svoju úlohu. Musíme sa snažiť

[13] Oznámenia Komisie: „Silnejší globálny aktér: efektívnejšie rozhodovanie v oblasti spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky EÚ“, COM(2018) 647, 12.9.2018; „Efektívnejšie a demokratickejšie rozhodovanie v oblasti daňovej politiky EÚ“, COM(2019) 8, 15.1.2019; „Efektívnejšie rozhodovanie v sociálnej politike: Identifikácia oblastí, kde by sa mal posilniť prechod na hlasovanie kvalifikovanou väčšinou“, COM(2019) 186, 16.4.2019; „Efektívnejšie a demokratickejšie rozhodovanie v rámci politiky EÚ v oblasti energetiky a klímy“, COM(2019) 177, 9.4.2019.

zabrániť násilnému konfliktu vždy, keď je to možné. A keď to možné nie je alebo sú ohrozené hodnoty a záujmy EÚ, musíme rozhodným spôsobom včas zakročiť a voliť pritom jednotný prístup.

Mali by sme sa aj naďalej snažiť budovať účinnú a skutočnú **európsku bezpečnostnú úniu**. Občania EÚ sa obávajú najmä terorizmu a o svoju bezpečnosť. Keďže povaha hrozieb je čoraz viac cezhraničná, Únia zohráva dôležitú úlohu pri zvyšovaní vnútornej bezpečnosti. Európske zdroje musíme využívať efektívnejšie, a to tak, že naše úsilie budeme sústreďovať do predchádzania a boja proti terorizmu, organizovanému zločinu, počítačovej kriminalite a hybridným hrozbám. Bezpečnosť občanov možno zlepšiť prostredníctvom interoperabilných informačných systémov a modernejšieho právneho rámca pre spoluprácu, ako je napríklad lepší prístup k elektronickým dôkazom.

Okrem toho by sme sa mali snažiť aj o vybudovanie skutočnej **európskej obrannej únie** a ďalej stavať na základoch položených za posledné roky, aby obranná spolupráca v EÚ nebola výnimočnou záležitosťou, ale normou. EÚ by sa mala zamerať na tie oblasti, v ktorých môže spolupráca priniesť jednoznačné výhody, ako napríklad v obrannom priemysle a vo výskume, v kybernetickej obrane, vo vojenskej mobilite, v riadení hybridných kríz a pri misiách a operáciách v zahraničí. Európe sa tým umožní, aby prevzala väčšiu zodpovednosť za vlastnú bezpečnosť, zlepšila svoju strategickú autonómiu a posilnila touto cestou Organizáciu Severoatlantickej zmluvy.

Musíme byť proaktívnejší pri riadení **migrácie**. To si vyžaduje komplexné opatrenia na každej úrovni a naozajstný úniový prístup založený na spoločnej zodpovednosti a solidarite medzi členskými štátmi. Dobre fungujúci azylový systém je systém, ktorý uznáva spoločné potreby a spoločné povinnosti, a Európe tak umožňuje, aby si plnila svoje povinnosti voči tým, ktorí skutočne potrebujú ochranu, a zároveň urýchlene vracala osoby, ktoré nemajú právo zostať. Účinná ochrana vonkajších hraníc EÚ znamená plne funkčnú európsku pohraničnú a pobrežnú stráž, ktorá by mala čo najskôr a najneskôr do roku 2027 dosiahnuť svoj cieľ, t. j. 10 000 príslušníkov európskej pohraničnej a pobrežnej stráže. Európa musí naďalej presadzovať na všetkých úrovniach politiku integrácie, ktorá je nesmierne dôležitá z hľadiska zabezpečovania inkluzívnej a súdržnej spoločnosti. Riadenie migrácie je okrem toho úzko spojené so zabezpečovaním toho, aby sa prostredníctvom spoľahlivých a predvídateľných pravidiel uchoval voľný pohyb v schengenskom priestore, ktorý je naším veľkým úspechom. Takisto je nutné uznať, že koherentný prístup k legálnej migrácii je čoraz dôležitejší, pričom by sa mali presadzovať legálne spôsoby migrácie vrátane presídľovania, ktoré znižujú motiváciu využívať prevádzačské cesty do Európy. Spolupráca s partnerskými krajinami je nevyhnutným predpokladom toho, aby sa mohli riešiť základné príčiny migrácie, pomáhať utečencom, riešiť zmiešané migračné toky, bojovať proti prevádzačstvu a zabezpečiť fungovanie návratu a readmisie. Aby sa ľuďom v ich domovských krajinách mohla poskytnúť účinná pomoc, treba koordinovať humanitárne, rozvojové a politické nástroje, čo sa presadzovalo už aj v globálnej stratégii EÚ[14], ktorú vypracovala vysoká predstaviteľka/podpredsedníčka Komisie Federica Mogheriniová.

Konkurencieschopná Európa

Výskum a inovácie musíme orientovať na ekologický, spoločenský a hospodársky prechod a súvisiace spoločenské výzvy. Okrem toho musíme využiť silné stránky európskej vedy na to, aby sme boli lídrami v prelomových a prevratných inováciách. To znamená, že musíme

[14] „Spoločná vízia, spoločný postup: silnejšia Európa. Globálna stratégia pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku Európskej únie, jún 2016.

prijať opatrenia na úrovni EÚ, ktoré budú sledovať ambiciózne ciele v záležitostiach, ktoré sa nás každodenne dotýkajú. Ide napríklad o rozvoj zručností, boj proti rakovine, škodlivé emisie a stav oceánov vrátane plastov. EÚ, jej členské štáty a príslušné odvetvia by sa mali spojiť s cieľom investovať do projektov, pričom finančné zdroje a zručnosti by mali nasmerovať do špičkových výskumných a inovačných projektov počnúc zdrojmi a inováciami až po fázu zavedenia. Komisia navrhla vyčleniť 100 miliárd EUR na výskum a inovácie v rámci budúceho rozpočtu EÚ. Z fondov politiky súdržnosti EÚ sa zmobilizujú podobné sumy na podporu inovácií vo všetkých regiónoch Európy. Využívanie týchto finančných prostriedkov by sa malo úzko zosúladiť s našou priemyselnou politikou a reformami stanovenými v rámci európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík.

Musíme investovať do kľúčových európskych digitálnych kapacít, aby sa Európa mohla stať svetovým lídrom v digitálnej transformácii. Musíme spolupracovať, aby sa nám darilo **podporovať európsku umelú inteligenciu sústredenú na človeka**. Táto spolupráca by sa mala riadiť stratégiou Komisie v oblasti umelej inteligencie[15], ako aj koordinovaným plánom, ktorý bol vypracovaný spolu s členskými štátmi na podporu rozvoja a využívania umelej inteligencie v Európe. Spoločné opatrenia sú potrebné v štyroch kľúčových oblastiach: zvýšenie investícií, sprístupnenie väčšieho objemu dát, podpora talentov a budovanie dôvery. V oblasti technológií by EÚ mala rozvíjať a podporovať etické prístupy sústredené na človeka tak na úrovni EÚ, ako aj na medzinárodnej úrovni. Aby sa Európa mohla stať svetovým lídrom vo vývoji a zavádzaní najmodernejšej, etickej a bezpečnej umelej inteligencie, nevyhnutne na to potrebuje lepšiu koordináciu. Tá musí byť sprevádzaná snahou o vybudovanie európskych superpočítačov svetovej triedy a kybernetických strategických kapacít.

Našu technologickú a priemyselnú budúcnosť musíme pripravovať strategickejším spôsobom. Vďaka **modernej priemyselnej politike** sa zabezpečí potrebná infraštruktúra, budú sa stimulovať inovácie, uľahčí sa zavádzanie nových technológií, podporí sa inteligentný regulačný ekosystém a bude sa podporovať aj priemysel ako taký. Táto politika bude stavať na jednotnom trhu a zameriavať sa na strategické hodnotové reťazce[16], ako napríklad výrobu udržateľných batérií v Európe. V tejto súvislosti by sme mali byť pripravení prijať okamžité opatrenia, ak vnútorní alebo vonkajší konkurenti budú narúšať rovnaké podmienky. EÚ by mala vyvinúť nové nástroje na riešenie rušivých účinkov zahraničného štátneho vlastníctva a štátnej podpory. Pravidlá hospodárskej súťaže EÚ zároveň zostávajú aj naďalej hlavným základom spravodlivej hospodárskej súťaže, ktorá je prínosná z hľadiska spotrebiteľov, výberu aj inovácií. Je však dôležité, aby boli aktualizované a zohľadňovali nový technologický vývoj, a predovšetkým narastajúcu závislosť od prístupu k údajom vo všetkých priemyselných odvetviach[17].

Musíme v každom ohľade rozvíjať, modernizovať a naplno zrealizovať **jednotný trh**, pričom treba odstrániť akékoľvek umelé rozlišovanie medzi tradičnými kamennými a digitálnymi trhmi. Musíme počúvnuť viacnásobné výzvy Európskej rady na dokončenie a prehĺbenie jednotného trhu, a to najmä tak, že budeme riešiť problémy v zložitejších oblastiach, ako sú napríklad služby, ktoré predstavujú 70 % nášho HDP (a kde zaostávame za niektorými

[15] Oznámenie Komisie s názvom „Umelá inteligencia pre Európu“, COM(2018) 237, 25.4.2018.

[16] *EU Industrial Policy after Siemens-Alstom: Finding a new balance between openness and protection* (Priemyselná politika EÚ po rozhodnutí vo veci Siemens-Alstom: nájsť novú rovnováhu medzi otvorenosťou a ochranou), Európske centrum politickej stratégie, 18.3.2019.

[17] Pozri správu, ktorej vypracovanie zadala komisárka pre hospodársku súťaž Margethe Vestagerová, *Competition policy for the digital era* (Hospodárska súťaž v digitálnej ére), 2019.

konkurentmi v produktivite). Prehĺbený jednotný trh, do ktorého sa začlení aspekt digitálneho hospodárstva založeného na ochrane údajov, umožní podnikom, aby sa rozširovali a obchodovali za hranicami. Nové pravidlá na ochranu spotrebiteľa zodpovedajúce digitálnemu veku, zlepšená ochrana informátorov, ako aj účinnejšie presadzovanie práva prispejú k posilneniu dôvery spotrebiteľov. Presadzovanie práva v oblasti hospodárskej súťaže je kľúčom k posilneniu konkurencieschopnosti európskych spoločností vo svete, pretože stimuluje investície a ich vôľu zlepšovať svoje obchodné modely. Modernizácia pravidiel zdaňovania príjmov právnických osôb a pravidiel dane z pridanej hodnoty umožní podnikom naplno využiť potenciál jednotného trhu.

Musíme pokračovať vo zvyšovaní rastu a zabezpečovaní udržateľnej prosperity prostredníctvom ďalšieho prehlbovania **hospodárskej a menovej únie**[18] a posilňovania štrukturálnych reforiem na vnútroštátnej úrovni. Keďže počas nasledujúcich piatich rokov pristúpia pravdepodobne k eurozóne noví členovia, EÚ a eurozóna budú postupne rásť a stanú sa jednotným menovým priestorom celej Únie, ako sa plánovalo. Mali by sme preto ešte viac posilniť bankový systém a urýchliť integráciu našich kapitálových trhov. Prehĺbený a likvidný európsky kapitálový trh zlepší rozloženie rizika v súkromnom sektore, zvýši konkurencieschopnosť a odolnosť našej Únie a poskytne základ na to, aby malo euro silnejšiu medzinárodnú pozíciu. Ďalší pokrok musíme dosiahnuť aj v zbližovaní hospodárskych, fiškálnych a sociálnych politík našich členských štátov. Zjednodušením Paktu stability a rastu by sa mohla zlepšiť transparentnosť a súlad s predpismi a zároveň by sa podporil rozvoj spoločných zámerov fiškálnej politiky v eurozóne[19]. Dokončenie našej hospodárskej a menovej únie, ktorá predstavuje európske bezpečné aktívum, by bolo takisto užitočným stabilizačným nástrojom, pokiaľ by sa uskutočňovalo postupne. To by si vyžadovalo, aby sa súbežne pracovalo na regulačnej úprave pre expozície voči štátnym dlhopisom.

V rámci viacročného finančného rozpočtového rámca EÚ treba zaviesť **rozpočtový nástroj eurozóny pre konvergenciu a konkurencieschopnosť**, ktorý podnieti reformy a investície. Ide o návrh Komisie, ktorý bol schválený na samite eurozóny v decembri 2018. Postupom času budeme potrebovať aj stabilizačný nástroj, aby sme ešte viac posilnili našu odolnosť. Bude to potrebné aj na dokončenie našej hospodárskej a menovej únie.

Musíme aj naďalej podporovať transformáciu **európskeho trhu práce** a zároveň zabezpečiť jeho spravodlivosť. Pracovné podmienky a zdravie a bezpečnosť pri práci sa musia ďalej zlepšovať. Mobilita pracovnej sily musí byť spravodlivá a dobre riadená a existujúce pravidlá by sa mali uplatňovať účinne. Musíme pomôcť členským štátom v prispôsobovaní ich systémov vzdelávania a odbornej prípravy, aby ľudí vybavili zručnosťami vhodnými pre súčasný trh práce[20]. V spoločnosti, ktorá starne, bude vzhľadom na digitalizáciu nevyhnutné zabezpečiť primeranú sociálnu ochranu pre všetkých pracujúcich ľudí, investovať do celoživotného vzdelávania, odbornej prípravy a zvyšovania kvalifikácie pracovnej sily EÚ a zabezpečovať rovnaké príležitosti.

Potrebujeme **moderný a pružný regulačný rámec pre mobilitu a dopravu**, a to najmä pre automatizovanú a prepojenú mobilitu. Mali by sme zlepšiť prepojenosť v celej Európe dobudovaním jednotného európskeho dopravného priestoru. Európa by mala prevziať vedúcu

[18] Pokračovať v ceste, ktorá už bola vytýčená v správe piatich predsedov s názvom „Dobudovanie hospodárskej a menovej únie v Európe“, ktorá bola uverejnená v júni 2015.
[19] Predseda Juncker vyzval v januári 2019 Európsku fiškálnu radu, aby do konca júla 2019 posúdila súčasné fiškálne pravidlá EÚ a osobitne sa pri tom zamerala na to, ako by sa tieto pravidlá dali ešte viac zjednodušiť.
[20] Oznámenie Komisie s názvom „Posilňovanie európskej identity vzdelávaním a kultúrou. Príspevok Európskej komisie na zasadnutí lídrov v Göteborgu, 17. novembra 2017“, COM(2017) 673 final, 14.11.2017.

úlohu pri tvorbe nových medzinárodných noriem pre bezpečnú, inteligentnú, udržateľnú, zabezpečenú a odolnú mobilitu. Pravidlá EÚ musia účinne chrániť naše dopravné systémy pred novými a vyvíjajúcimi sa hrozbami pre bezpečnú mobilitu, ako sú kybernetické útoky. Musíme znížiť vplyv našich dopravných systémov na životné prostredie a klímu. To znamená, čo najrýchlejšie zaviesť alternatívne palivá a ďalej zlepšovať normy vozidiel z hľadiska emisií CO_2, znečisťujúcich látok a hluku. Mali by sme uplatňovať aj prístup skutočne založený na obehovom hospodárstve a riešiť sociálne dôsledky prechodu na čistejšiu a automatizovanejšiu dopravu.

Spravodlivá Európa

Musíme pokračovať v **presadzovaní Európskeho piliera sociálnych práv**, ktorý v novembri 2017 spoločne vyhlásili Parlament, Rada a Komisia. Musíme riešiť nerovnosti a sociálne problémy v regiónoch a členských štátoch, ako aj v rôznych oblastiach hospodárstva. Nerovnosti sú často príčinou pociťovaného nedostatku príležitostí. Preto by sme sa nemali zameriavať len na vytváranie väčšieho počtu pracovných miest, ale aj na poskytovanie kvalitnejších pracovných miest a prístupu k sociálnej ochrane a na zabezpečenie rovnakého prístupu k vysokokvalitnému vzdelávaniu, odbornej príprave a celoživotnému vzdelávaniu. Mali by sa zvážiť aj ďalšie nápady, ako napríklad postupné vytváranie spoločného systému zaistenia pre prípad nezamestnanosti.

Okrem toho musíme spolupracovať s členskými štátmi, aby sme dosiahli **sociálnu inklúziu a rovnosť**, a to aj riešením regionálnych nerovností, potrieb menšín, rodových otázok a problému starnutia obyvateľstva. Sociálne a územné rozdiely sú často živnou pôdou pre čoraz väčší pocit nespravodlivosti. Európske inštitúcie by mali ísť príkladom, najmä pokiaľ ide o rodové otázky a presadzovanie rovnakých príležitostí pre všetkých.

Musíme odhodlane presadzovať a podporovať spoločné hodnoty a vzájomnú dôveru, na ktorých je založená Európska únia. Tieto hodnoty sú smerodajné pre naše politiky a upevňujú pocit spolupatričnosti, pretože vychádzajú z našej spoločnej kultúry. Platí to najmä pre **zásadu právneho štátu**, ktorá je nevyhnutným predpokladom demokracie a základných práv, ako aj hladkého fungovania nášho vnútorného trhu a spolupráce v oblasti spravodlivosti a vnútorných vecí. Musíme ešte viac posilniť našu spoločnú schopnosť chrániť a dodržiavať zásadu právneho štátu. To musíme urobiť tak, že vybudujeme kultúru právneho štátu v celej EÚ, že sa zaviažeme účinne riešiť problémy a zlepšíme nástroje, ktoré na to potrebujeme.

Musíme chrániť naše **základné práva v** digitálnom svete. Nové technológie nemajú a nesmú znamenať nové hodnoty. Svoje vedúce postavenie v oblasti ochrany údajov a súkromia by mala EÚ premeniť na jedinečnú konkurenčnú výhodu a byť vzorom dátového hospodárstva založeného na hodnotách. Pevný regulačný rámec by mal proaktívne riešiť etické a právne otázky týkajúce sa umelej inteligencie. Digitálna transformácia si vyžaduje aj prísne normy v oblasti kybernetickej bezpečnosti a ochrany spotrebiteľa.

Potrebujeme spravodlivú a modernú **daňovú politiku** prispôsobenú výzvam digitálneho hospodárstva, ktorá zabezpečuje rovnaké podmienky pre veľké internetové spoločnosti, online platformy na predaj tovaru a miestne podniky. Boj proti daňovým únikom, podvodom a vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam si bude vyžadovať užšiu spoluprácu na medzinárodnej úrovni a medzi vnútroštátnymi daňovými orgánmi.

Musíme **podporovať kvalitnú, cenovo prijateľnú a prístupnú zdravotnú starostlivosť** prostredníctvom digitálnej transformácie systémov zdravotnej starostlivosti. Pravidlá EÚ týkajúce sa farmaceutických výrobkov by mali držať krok s vedeckým vývojom, bojovať

proti antimikrobiálnej rezistencii, riešiť nedostatok liekov a zlepšiť dostupnosť, cenovú prijateľnosť a prístup k terapiám. EÚ by mala podporovať členské štáty v ich snahe o účinné, prístupné a odolné systémy zdravotnej starostlivosti, a to aj prostredníctvom digitálnej transformácie zdravotníckych systémov. Vo viacerých regiónoch EÚ treba riešiť aj problém oblastí bez zdravotnej starostlivosti, v ktorých klesá počet vysokokvalifikovaných zdravotníckych pracovníkov. V týchto regiónoch je ohrozený prístup k základným službám zdravotnej starostlivosti.

Musíme podporovať prístup ku **kvalitnému, energeticky hospodárnemu a cenovo dostupnému bývaniu** pre všetkých v Európe tak, že členské štáty budeme podporovať pri zabezpečovaní fungujúcich trhov s nehnuteľnosťami a primeranom poskytovaní sociálneho bývania.

Udržateľná Európa

Plneniu všetkých našich udržateľných cieľov podľa **Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj** prijatej Organizáciou Spojených národov musíme venovať osobitnú pozornosť v EÚ aj vo svete. Aby sa nám darilo tieto ciele dosahovať, musíme naše hospodárstvo modernizovať tak, aby zahŕňalo udržateľné modely spotreby a výroby. Tak dokážeme napraviť nerovnováhu v našom potravinovom systéme a zaistiť, aby naša mobilita alebo spôsob, akým vyrábame a spotrebúvame energiu či staviame budovy, smerovali k udržateľnosti. Musíme to robiť sociálne spravodlivým spôsobom a tak, aby sa na nikoho pri prechode nezabudlo. Okrem toho musíme naše vzdelávanie, vedu, naše financovanie, zdaňovanie, obchod a našu správu vecí verejných preorientovať na plnenie cieľov udržateľného rozvoja.

Musíme zintenzívniť naše úsilie vyvíjané v boji proti **zmene klímy a zvrátiť zhoršovanie životného prostredia**, ktoré ohrozuje biodiverzitu, a to tak na pevnine, ako aj v oceánoch. Musíme splniť ciele, ktoré sme si vytýčili v oblasti klímy a energetiky do roku 2030, a zrealizovať našu ambicióznu dlhodobú stratégiu znižovania emisií skleníkových plynov. Na dosiahnutie tohto cieľa Komisia vyčlenila 25 % budúceho viacročného finančného rámca pre investície na opatrenia v oblasti klímy. Musíme zastaviť a zvrátiť stratu biodiverzity a lepšie predvídať a zmierňovať riziká katastrof a chorôb súvisiacich s klímou, a to aj prostredníctvom novovytvoreného mechanizmu civilnej ochrany rescEU. Modernizovaná spoločná poľnohospodárska politika by mala podporovať tento integrovaný prístup k udržateľnosti.

Musíme prejsť na **obehové hospodárstvo**, ktoré efektívnejšie využíva zdroje, podporovaním ekologického rastu, biohospodárstva a udržateľných inovácií. Mali by sme snažiť viac stimulovať zodpovedné správanie podnikov, rozhodovanie spotrebiteľov pre udržateľné riešenia a súkromné financovanie z rôznych zdrojov. Nový akčný plán pre obehové hospodárstvo by sa mohol zamerať na udržateľné využívanie zdrojov, najmä v sektoroch s intenzívnym využívaním zdrojov a s veľkým dosahom, aby sa Európa uberala udržateľnou cestou. Naplnili by sa tak očakávania občanov, ktorí chcú konzumovať bezpečné, zdravé a cenovo dostupné potraviny[21]. Ambiciózna stratégia nulového znečistenia by stimulovala inovácie v oblasti čistejších alternatív a náhrad, čím by sa pre súčasné a budúce generácie zabezpečilo čisté ovzdušie, pôda a oceány.

[21] Prostredníctvom nedávno prijatej smernice o nekalých obchodných praktikách v potravinovom reťazci [smernica (EÚ) 2019/633 zo 17. apríla 2019] podnikla EÚ konkrétne opatrenia na podporu príjmov, a teda aj na podporu udržateľnosti poľnohospodárov v EÚ.

Musíme naplno využiť potenciál **energetickej únie** tak, že sa zameriame na hlavné pretrvávajúce výzvy, medzi ktoré patrí energetická bezpečnosť, náklady domácností a podnikov na energiu či vplyv na zmenu klímy. EÚ už vytvorila najpokročilejší legislatívny rámec pre čistú energiu a teraz by sa mala sústrediť na jeho implementáciu. Mali by sme pokračovať v našej snahe o diverzifikáciu dodávok energie a prepájanie vnútroštátnych energetických sietí, ako aj podporovať prechod na udržateľné zdroje energie a energetickú účinnosť. Zdaňovanie energie môže podporiť prechod na čistú energiu a prispievať k udržateľnému a sociálne spravodlivému rastu.

Vplyvná Európa

V čoraz viac rozdrobenom a multipolárnom svete bude musieť EÚ posilniť svoju pozíciu, aby zaručila svoju prosperitu, bezpečnosť a hodnoty. Bude si to vyžadovať spoločné úsilie: žiadny členský štát osamote nič nezmôže. Len EÚ ako celok môže ovplyvňovať svetové dianie a zabezpečiť, aby sme my, Európania, normy tvorili, a nie ich preberali. Len spoločne môžeme zachovať európsky spôsob života uprostred silnej celosvetovej konkurencie a brániť naše hodnoty vo svete.

Ako sa zdôrazňuje v globálnej stratégii z júna 2016, Európa musí ísť svetu príkladom svojou dôslednou a jasnou podporou **multilaterálneho celosvetového poriadku založeného na pravidlách, ktorého stredobodom je Organizácia Spojených národov**. EÚ by mala podporovať svetový poriadok založený na základných hodnotách ľudských práv, právneho štátu, udržateľného rozvoja, multilateralizmu a dodržiavania medzinárodného humanitárneho práva.

Pri využívaní významnej hospodárskej sily EÚ na podporu našich celosvetových záujmov by sme mali byť ráznejší. Otvorená a spravodlivá obchodná agenda vytvára príležitosti pre európskych občanov a podniky, pričom zabezpečuje rovnaké podmienky doma i v zahraničí. Našou prioritou by malo byť zachovanie **multilaterálneho obchodného systému spočívajúceho na Svetovej obchodnej organizácii (WTO)**, ktorý by sa mal zreformovať tak, aby zohľadňoval nové skutočnosti svetového obchodu. Mali by sme takisto zintenzívniť spoluprácu s hlavnými medzinárodnými obchodnými partnermi.

EÚ by mala využiť svoju hospodársku váhu na zvýšenie svojej spôsobilosti v oblasti sankcií, a to tak, že zlepší účinnosť svojich vlastných opatrení a lepšie sa vybaví, aby sa mohla chrániť proti extrateritoriálnym účinkom jednostranných sankcií uložených tretími krajinami. **Posilnením medzinárodnej úlohy eura** by sa zvýšila hospodárska a menová suverenita Európy, znížili by sa náklady, ako aj riziká spojené s medzinárodným obchodovaním a prispelo by to k väčšej finančnej stabilite.

EÚ by mala prednostne rozvíjať aj solídne vzťahy s blízkymi susedmi, ktoré by sa mali zakladať na jasnej rovnováhe práv a povinností. To zahŕňa **podporu transformácie krajín západného Balkánu prostredníctvom dôveryhodnej politiky rozširovania**, pri ktorej musí EÚ dodržať svoje záväzky. Mali by sme pomôcť stabilizovať **našich východných a južných susedov** a zároveň riešiť spoločné výzvy. EÚ by mala posilniť svoje vzťahy a spoluprácu s Afrikou, aby sa tieto dva kontinenty hospodársky aj politicky zblížili a aby riešili spoločné záujmy a výzvy. **Africko-európska aliancia pre udržateľné investície a pracovné miesta** zo septembra 2018 sa musí naplno uplatňovať, aby priniesla nové príležitosti prostredníctvom intenzívnejšieho obchodu, cielených investícií vrátane investícií do vzdelávania a príslušných zručností a aby vyústila do silného partnerstva v záujme medzinárodného poriadku založeného na pravidlách a hodnotách.

Časť II: Európa čelí jedinečnej komunikačnej výzve: ako v časoch narastajúcej fragmentácie a dezinformácie účinne komunikovať na celom kontinente

V čoraz viac polarizovanom a neistom svete môže nájsť Európa silu na prekonávanie výziev, ktorým čelí, práve v našej jednote a spoločných hodnotách. Len spoločne môžeme efektívne reagovať na očakávania občanov, ktorí chcú, aby ich Únia chránila a zlepšovala ich postavenie. No iba to samotné nestačí. Aby Európa prosperovala, musí sa budovať za aktívnej a neustálej účasti tých, pre ktorých je budovaná. To si vyžaduje sústavnú, úprimnú a transparentnú komunikáciu o tom, čím EÚ je, čo robí, aké hodnoty bráni a ako prijíma rozhodnutia.

Komunikovať o EÚ je spoločnou zodpovednosťou inštitúcií EÚ a členských štátov na všetkých úrovniach, t. j. vnútroštátnej, regionálnej aj miestnej úrovni. Komunikáciu nemožno brať na ľahkú váhu ani ju považovať za druhoradú. V podstate v nej ide o to, že občanom umožňuje prijímať informované rozhodnutia a naplno sa zúčastňovať na európskej demokracii. Preto treba o Európe komunikovať v jazykoch, ktorým jej občania rozumejú. Viacjazyčná komunikácia je charakteristickým znakom EÚ a jej kultúrnej rozmanitosti.

Keď pôjdu Európania 23. až 26. mája 2019 voliť, mali by sa môcť riadiť politickými programami a popritom byť aj schopní spoľahnúť sa na dôkazy a fakty. V dnešnom čoraz viac fragmentovanom a polarizovanom mediálnom a informačnom prostredí, v ktorom sociálne médiá zohrávajú čoraz významnejšiu úlohu, to však nie je vždy jednoduché. V digitálnom veku sa informácie vyhľadávajú ľahšie ako kedykoľvek predtým a ľahšie sa aj tvoria. Vzniká tak obrovský potenciál na rozširovanie a prehlbovanie diskusie v celej Únii. No prináša to so sebou aj riziká a rastúcu potrebu zabezpečiť, aby sa diskusia zakladala na spoľahlivých a presných informáciách. Pokiaľ chcú inštitúcie EÚ a členské štáty zaistiť, aby to tak skutočne bolo, musia spojiť sily.

Počas svojho funkčného obdobia sa inštitúcie EÚ, a najmä Junckerova Komisia snažili komunikovať viac politickým aj viac strategickým spôsobom. V tejto časti sme zoskupili niektoré z ponaučení získaných na základe tejto skúsenosti.

II.1 Komunikácia o EÚ je spoločnou zodpovednosťou

Európska únia je v prvom rade úniou ľudí a hodnôt spojených v jedinečnom systéme demokracie, ktorý dopĺňa vnútroštátne, regionálne a miestne demokratické systémy všetkých členských štátov, komunikuje s nimi a okrem toho priamo spolupracuje aj s občanmi a občianskou spoločnosťou. Každý, komu ide o budúcnosť Európy, sa môže podieľať na vysvetľovaní toho, čo znamená byť súčasťou tejto Únie, a vyzdvihovaní prínosov alebo dôsledkov európskych politík a rozhodnutí.

To si vyžaduje, aby sme úprimnejšie uznali, že **všetky strany zapojené do tvorby politík a rozhodovacieho procesu spoločne zodpovedajú** za komunikáciu EÚ s občanmi. Nastal čas skoncovať so zlozvykom nacionalizovať úspechy a neúspechy pripisovať Európe. Namiesto toho treba lepšie vysvetľovať naše spoločné rozhodnutia a politiky. Žiadny systém nemôže prežiť, ak sú jeho najhlasnejšími kritikmi tí, čo sa spolupodieľali na jeho navrhovaní. Národná populistická rétorika je založená na falošnej dichotómii, ktorá proti sebe stavia národné a európske. Inštitúcie EÚ a členské štáty musia proti tomu zaujať jednotný postoj a oponovať rétorikou vysvetľujúcou základnú úlohu EÚ a jej výhody.

Ak majú občania Európe dôverovať, musí riešiť ich legitímne obavy a očakávania. Európania majú často pocit, že nie sú dostatočne informovaní o práci EÚ[22]. Aby sa to zmenilo, naša komunikácia sa musí zamerať na vysvetľovanie toho, ako EÚ ovplyvňuje životy ľudí, a musí budovať a starať sa o to, aby ľudia lepšie chápali, ako EÚ funguje a za ktoré veci je zodpovedná.

- Komunikácia musí byť od samého začiatku **začlenená** do tvorby politiky, nesmie byť druhoradá ani slúžiť na prikrášľovanie.
- Komunikácia musí byť **obojsmernou konverzáciou** – najprv treba **počúvať**, až potom **konať**.
- Musí byť **vecná, ale zároveň aj pôsobivá**, podložená **údajmi** a **prispôsobená cieľovému publiku** v **jazyku, ktorý je zrozumiteľný**.
- Komunikácia by sa mala odrážať od našich spoločných hodnôt a následne sa zamerať na **konkrétne výsledky, ktoré ľuďom priniesli politiky EÚ tam, kde žijú,** a podporovať **budovanie komunít**[23]**.**
- **Dobrá tvorba politiky si vyžaduje dobrú viacjazyčnú komunikáciu, aby sa dala pochopiť a prijať za svoju.**

Sloboda a pluralita médií je základným stavebným kameňom Únie, ako sa uvádza v článku 11 Charty základných práv, a musí ním aj zostať. Tradičné médiá (predovšetkým vrátane tlačového oddelenia v Bruseli, ale aj regionálnych a miestnych médií) sú rozhodujúcimi partnermi, pokiaľ ide o komunikovanie o tom, čo Únia robí. Na každodennom poludňajšom brífingu Komisie môže klásť otázky o politikách EÚ a jej rozhodovaní viac ako 1 000 akreditovaných novinárov a mediálnych zástupcov z takmer 60 krajín sveta. Tieto a ďalšie brífingy sú koncipované tak, aby pomohli novinárom zasadiť diskusiu prebiehajúcu na úrovni EÚ do domácich debát v každom členskom štáte. Verejnosť dôveruje tradičnej tlači ako nezávislému zdroju správ a analýz EÚ viac ako sociálnym médiám[24]. Avšak jedinečný pohľad, ktorý ponúkajú bruselské médiá, je často zatienený či zatlačený do úzadia príbehmi vnímanými prevažne cez národnú prizmu. Ak sa má vytvoriť skutočný „európsky verejný priestor“ pre informovanú diskusiu a debatu, bude aj naďalej nevyhnutné, aby sa neustále podporovali špecializovaní novinári a médiá s ozajstným európskym zameraním a aby lídri členských štátov viedli viac európsky zameraný politický diškurz.

Komunikovanie o Európe však nie je úlohou jedinej inštitúcie či jednotlivca. Keď inštitúcie EÚ komunikujú o EÚ, musia si byť plne vedomé toho, že majú povinnosť úplne transparentne vysvetliť a zdôvodniť svoju prácu. Zodpovednosť za obraňovanie Únie však

[22] Štandardný Eurobarometer 88, november 2017.

[23] Ako sa odporúča v správe z roku 2017 s názvom „Zlepšenie komunikácie s občanmi EÚ: využitie príležitosti“, ktorej autorom je Luc Van den Brande, osobitný poradca predsedu Junckera pre zlepšenie komunikácie s občanmi.

[24] Dôvera verejnosti v tradičné médiá (vysielanie a tlač) v roku 2017 vzrástla, zatiaľ čo dôvera v internet a sociálne siete klesla. Tradičné médiá sú vnímané ako najdôveryhodnejší zdroj správ: rozhlas (70 %), televízia (66 %), tlačené noviny a spravodajské časopisy (63 %). Online novinám a časopisom však dôveruje menej ako polovica (47 %) a ešte menšie percento dôveruje webovým lokalitám videohostingu a podcastom (27 %) a online sociálnym sieťam a aplikáciám na posielanie správ (26 %) – rýchly prieskum Eurobarometra 464, február 2018.

zároveň nemôžu a ani by nemali niesť iba inštitúcie. Hoci má Komisia osobitnú úlohu ako strážkyňa zmlúv a iniciátorka právnych predpisov EÚ, pri komunikácii nemá ten istý vplyv ani blízkosť, ako keď komunikujú s vlastnými občanmi národné či regionálne vlády. Nemôže kompenzovať ani nedostatok informácií. Preto je mimoriadne dôležité, aby o politikách EÚ intenzívne komunikovali aj ostatné inštitúcie EÚ a členské štáty na všetkých úrovniach.

Ako sa stanovuje v zmluvách, rozhodnutia EÚ by sa mali prijímať čo možno najotvorenejšie a najbližšie k občanom[25]. Hoci sa už v tomto smere dosiahol veľký pokrok, pokiaľ sa má zabezpečiť väčšia miera spoluzodpovednosti za výsledky politických postupov, do rozhodovacieho procesu sa bude musieť vniesť ešte viac zodpovednosti a jasnosti. Pomohlo by to zabrániť aj neutíchajúcemu „mýtu o kríze“ a tendencii zameriavať komunikáciu predovšetkým na sporné body. Polemiky a diskusie medzi vedúcimi predstaviteľmi, vládami, inštitúciami a občanmi o politikách EÚ nie sú prejavom konfliktu, ale svedčia o zdravom a živom zapájaní sa do demokracie. **Európania si zvolili takú formu verejnej správy, ktorej neoddeliteľnou súčasťou je neustále hľadanie vyvážených a udržateľných kompromisov.** Je dôležité, aby to zdôrazňovali všetci, čo sa zúčastňujú na rozhodovacom procese.

Existuje mnoho úspešných príkladov toho, ako inštitúcie EÚ a členské štáty spolupracovali, aby pri vystupovaní na svetovej scéne ukázali európsku jednotu. Napríklad v roku 2015 sa pri komunikácii o Európskom roku rozvoja zdôrazňoval záväzok Únie plniť ciele udržateľného rozvoja OSN, ktorý spojil všetky inštitúcie EÚ, ako aj komunitu mimovládnych rozvojových organizácií. Komunikácia a kontakt s cieľovými skupinami v tretích krajinách sa ešte musí zlepšiť, aby sa mohli presadzovať strategické záujmy EÚ.

Dohoda EÚ o voľnom obchode medzi EÚ a Japonskom bola ďalším príkladom toho, ako Komisia, Rada a vlády členských štátov vytvorili jednotný front, na ktorom všetci s nasadením komunikovali o výhodách dohody. Vychádzajúc zo skúseností získaných počas predchádzajúcich rokovaní, ktoré boli často ostro kritizované pre nedostatok transparentnosti, sa táto Komisia zámerne rozhodla zverejňovať všetky mandáty a texty na rokovanie a zabezpečiť ich transparentnosť.

Podobne aj pri komunikácii Komisie o vystúpení Spojeného kráľovstva z Európskej únie komunikovalo všetkých 27 členských štátov jasné a jednoduché posolstvo jednoty a rokovania o vystúpení sa viedli s nebývalou dávkou otvorenosti a transparentnosti. Vďaka tomu, že sa komunikácia o brexite zverila predovšetkým osobitnej pracovnej skupine Komisie, sme dokázali zabrániť tomu, aby brexit prekazil alebo narúšal pozitívny program Európskej únie.

[25] Článok 1 Zmluvy o Európskej únii.

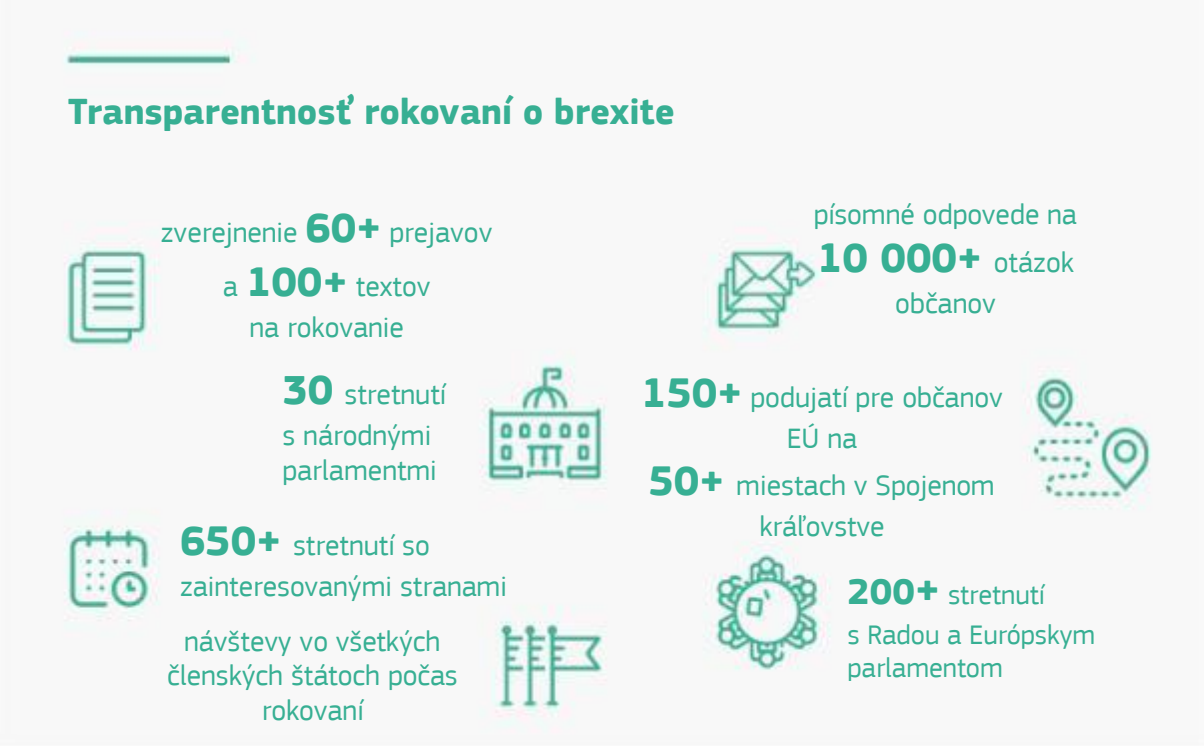

Samity a stretnutia na vysokej úrovni s tretími krajinami ponúkajú inštitúciám EÚ a členským štátom jasnú príležitosť na to, aby zviditeľnili, akú dôležitú úlohu zohráva Únia ako iniciátorka pozitívnych zmien doma i v zahraničí. Tento prístup podporuje transparentnosť prostredníctvom zverejňovania textov na rokovanie v iných oblastiach politiky. Ukázalo sa to v prípade dohody o zmene klímy v Paríži v decembri 2015, ku ktorej dosiahnutiu rozhodujúcim dielom prispela EÚ. Transparentný prístup pomohol zabezpečiť jednotu medzi členskými štátmi, po celý čas informovať občanov a zahrnúť ich do celého procesu.

Mnohé príklady tohto druhu ukazujú, nakoľko dôležitá je spoločná koordinovaná komunikácia. Z časov, keď ešte naša komunikácia nebola na dostatočnej úrovni, si však môžeme vziať mnoho ponaučení. Naše komunikačné úsilie je často zmarené tým, že si kladieme latku príliš vysoko a potom nedosahujeme náležité výsledky. Najviac to vidieť, keď sa pozrieme na to, koľkokrát už lídri v záveroch zo zasadnutia Európskej rady prisľúbili, že sa „dokončí jednotný digitálny trh“ alebo „banková únia“. Na druhej strane možno EÚ často viniť aj z toho, že je napriek dosahovaniu nadpriemerných výsledkov príliš skromná. Konkrétnym príkladom je komunikácia v súvislosti s migráciou. Hoci spojenie „migračná kríza v Európe“ ešte stále zaberá popredné miesto vo verejných a politických diškurzoch, skutočnosť je taká, že sa príchody do EÚ opäť vrátili na úrovne spred krízy.

Inštitucionálnu komunikáciu EÚ často marí aj to, že nie je schopná konkurovať presvedčivým národným názorom alebo online platformám. Keď došlo na reformu právnych predpisov EÚ v oblasti autorského práva, inštitúcie EÚ museli zrazu čeliť silným lobingovým a komunikačnými kampaniam, ktoré sa spustili proti navrhovanej reforme v posledných týždňoch pred rozhodujúcim hlasovaním v Európskom parlamente. Keďže zo strany EÚ chýbala rovnako dôrazná odpoveď, znamenalo to, že zámery a dôvody, ktoré stáli za reformou, neboli verejnosti dostatočne známe, hoci sa reforma v Európskom parlamente napokon schválila jasnou väčšinou.

Aby sa dalo proti týmto tendenciám bojovať a tieto nedostatky odstrániť, vyžaduje si to viac spoločnej komunikácie na vnútroštátnej úrovni. Najmä lídri EÚ by mohli lepšie koordinovať svoju komunikáciu o výsledkoch rokovaní a samitov, keď oslovujú domáce publikum.

Na spoločnú komunikáciu existuje aj mnoho ďalších príležitostí, ktoré by mali inštitúcie EÚ a členské štáty využívať počas celého rozhodovacieho cyklu.

Všetky tieto príklady poukazujú na to, že komunikačné úsilie o EÚ na európskej, vnútroštátnej, miestnej a regionálnej úrovni sa musí viac koordinovať. Spolupráca medzi inštitúciami EÚ v oblasti komunikácie je dobre rozvinutá, a to najmä medzi Komisiou a Európskym parlamentom. Podpísaním spoločného vyhlásenia v decembri 2017 sa komunikačné oddelenia oboch inštitúcií dohodli na spolupráci a spoločnom využívaní zdrojov vzhľadom na blížiace sa voľby do Európskeho parlamentu, čo sa už uskutočňuje v rámci kampane www.thistimeimvoting.eu campaign. Uznali tak svoju spoločnú zodpovednosť za **mobilizáciu a posilnenie postavenia občanov pri prijímaní informovaných rozhodnutí o budúcnosti Európy**.

Tento pragmatický prístup prispel k zrodu novej kultúry spolupráce vďaka tomu, že v snahe spropagovať prostredníctvom značky EÚ výhody, ktoré prináša EÚ občanom, sa prekonala inštitucionálna rivalita. V rovnakom duchu sa niesla aj celá vizuálna komunikácia inštitúcií EÚ v súvislosti so 60. výročím podpísania Rímskej zmluvy, v rámci ktorej sa namiesto značiek jednotlivých inštitúcií používala značka EÚ.

Parlament a Komisia by mali posilniť spoluprácu medzi styčnými kanceláriami Parlamentu a zastúpeniami Komisie v členských štátoch, a to nielen vzhľadom na blížiace sa voľby. Musia podporovať ďalšie synergie vo svojej priebežnej komunikácii a kombinovať svoje komunikačné činnosti. Do tohto úsilia by sa mali zapojiť mimovládne organizácie, sociálni partneri, informačné centrá Europe Direct a iné siete, ako aj akademická obec. Zastúpenia Komisie a styčné kancelárie Parlamentu dokážu oveľa lepšie manifestovať prítomnosť EÚ a jej značku vďaka tomu, že po celej Únii sídlia v spoločných priestoroch v „**Domoch Európy**“ a vo viacerých členských štátoch už stoja a fungujú výstavy „**Europa Experience**“. Napríklad nedávno otvorenú výstavu „Europa Experience“ v Helsinkách navštívilo viac ako 70 000 ľudí.

Kontaktné centrum Europe Direct

Európa má jednotné telefónne číslo pre otázky občanov EÚ. Kontaktné centrum odpovedá telefonicky/e-mailom v ktoromkoľvek z 24 úradných jazykov EÚ. Kontaktné centrum Europe Direct v číslach:

- **109 000** otázok v roku 2018
- **27 000** otázok od januára do marca 2019
- **85 %** spokojných klientov

Bezplatná telefónna linka z EÚ: +800 6 7 8 9 10 11.
Online: https://europa.eu/european-union/contact_en

Sieť Europe Direct tvorí približne

- **440** informačných centier Europe Direct vo všetkých členských štátoch a
- **330** európskych dokumentačných centier

Sieť pomerne homogénne pokrýva mestá a veľkomestá, vidiecke oblasti a najvzdialenejšie regióny v 28 členských štátoch.

II.2 Neustály dialóg s občanmi

Ak chceme posilniť európsku identitu a demokraciu a zabezpečiť lepšie osvojenie si európskeho projektu, je nevyhnutné neustále komunikovať s občanmi. Komisári boli aktívne vyzývaní, aby sa zapájali do dialógu s občanmi v celej Únii.

Dialógy s občanmi v číslach

(vrátane 25 živých dialógov s občanmi na Facebooku)

1572 dialógov v **583** mestách

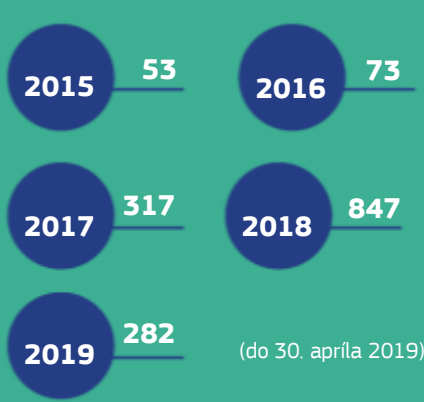

Komunikácia s občanmi bude fungovať len vtedy, keď bude obojsmerná. Tieto dialógy sú príležitosťou predstaviť politický program Komisie a čo je ešte dôležitejšie, vypočuť si názory občanov a ich očakávania. Zastúpenia zohrávajú kľúčovú úlohu ako „oči, uši a hlas“ Komisie v teréne, keďže zabezpečujú, aby tieto dialógy zodpovedali národnému a miestnemu kontextu.

Biela kniha Európskej komisie o budúcnosti Európy z marca 2017 poskytla pre tento proces nové impulzy. Za posledných päť rokov sa státisíce ľudí zapojili do približne 1600 dialógov a konzultácií s občanmi, ktoré boli organizované Komisiou alebo za jej pomoci po celej Európe. Od januára 2015 sa na dialógoch a konzultáciách s občanmi zúčastnili stovky poslancov Európskeho parlamentu, národných vlád a regionálnych štátnych správ a všetkých 28 členov Komisie. Aj Výbor regiónov začal v rámci svojej iniciatívy „Úvahy o Európe“ diskutovať s regiónmi, zatiaľ čo Európsky hospodársky a sociálny

výbor zapojil do dialógov o budúcnosti Európy občiansku spoločnosť. Francúzsky prezident Macron vyslovene podporil túto novú formu interakcie a výrazne tak prispel k ich zviditeľneniu.

Správa o dialógoch a konzultáciách s občanmi uverejnená 30. apríla 2019 potvrdzuje, že väčšina občanov považuje úlohu Európy pri riešení globálnych výziev za kľúčovú, ale očakáva, že bude efektívnejšia a transparentnejšia[26].

[26] Európska komisia, Dialógy a konzultácie s občanmi, Hlavné závery, 30.4.2019, (https://ec.europa.eu/commission/progress-reports-citizens-dialogues-and-consultations_en).

Od EÚ sa očakáva hlavne nasledovné:

- **Európa, ktorá chráni:** Občania očakávajú, že si EÚ vypočuje, čoho sa obávajú, a prijme opatrenia na podporu ochrany, zdravia a bezpečnosti. Očakávajú, že budú mať zaručené sociálne práva a že budú chránení pred trestnou činnosťou.

- **Riešenie migrácie**: Občania očakávajú, že európske politiky v oblasti migrácie zabránia stratám na ľudských životoch, ale súčasne ukončia nelegálne migračné toky.

- **Dynamické hospodárstvo**: Občania očakávajú opatrenia na odvrátenie budúcich hospodárskych kríz. Očakávajú, že EÚ prinesie prosperitu, bude rásť a regulovať sektor technológií, aby si udržala konkurencieschopnosť vo svete. Želajú si, aby Únia uprednostňovala výskum, inovácie a investície s osobitným dôrazom na obehové hospodárstvo a digitálne hospodárstvo.

- **Boj proti zmene klímy** a **ochrana životného prostredia**: Občania očakávajú, že EÚ prevezme vedúcu úlohu v oblasti boja proti zmene klímy a ochrany životného prostredia.

- **Európa hodnôt** – vrátane demokracie, transparentnosti a právneho štátu: Občania očakávajú viac informácií o rozhodovacom procese EÚ a lepšie možnosti ovplyvňovať ho. Očakávajú, že EÚ bude presadzovať svoje hodnoty, na ktorých je založená, vrátane zásad rodovej rovnosti a nediskriminácie.

- **Príležitosti pre mladých ľudí**: Občania očakávajú, že Európa vytvorí pre mladých ľudí lepšiu životnú perspektívu, a to aj prostredníctvom riešenia problému nezamestnanosti mladých ľudí a investovania do vzdelávania.

- **Silnejšia Európa vo svete**: Občania očakávajú, že Európa bude silným hráčom na svetovej scéne, ktorý sa riadi etickými zásadami.

Komisia počas tohto procesu vedenia dialógu, konzultácií a diskusií zohľadnila očakávania občanov a podľa nich aj konala. Napríklad reagujúc na všeobecne rozšírenú požiadavku, aby bola Európa sociálnejšia, inštitúcie EÚ vyhlásili v novembri 2017 **Európsky pilier sociálnych práv**. Reagujúc na masovú podporu verejnosti, aby sa prešlo na obehovejšie hospodárstvo, Komisia v januári 2018 prijala **vôbec prvú celoeurópsku stratégiu pre plasty**.

EÚ sa takisto snažila vyzdvihnúť konkrétny vplyv politík EÚ. V tejto súvislosti začala 6. októbra 2016 na hraničnom priechode v Bulharsku pôsobiť **európska pohraničná a pobrežná stráž**, ktorá je viditeľným odkazom pre ľudí v regióne, ktorých životy boli najviac zasiahnuté celosvetovým problémom migrácie. Je však potrebné urobiť oveľa viac, aby sa posilnil pocit spoluzodpovednosti občanov za európsky projekt. Keď po zvolení nového Európskeho parlamentu budúca Komisia nastúpi do funkcie, musí sa v tomto duchu zachovať dynamika dialógov a konzultácií s občanmi.

Lídri EÚ podnikli nedávno v tomto smere dôležité kroky vpred. V záveroch zo zasadnutia Európskej rady v decembri 2018 došlo po prvý raz k oceneniu dialógov a konzultácií s občanmi, ktoré boli podľa lídrov EÚ „bezprecedentnou príležitosťou nadviazať kontakt s európskymi občanmi a ktoré by mohli byť inšpiráciou pre ďalšie konzultácie a dialógy.“[27] V záveroch sa tiež priamo dáva do súvislosti spolupráca s občanmi a budúci strategický program Európskej únie, ktorý sa teraz bude pripravovať na neformálnom stretnutí lídrov EÚ27 v Sibiu.

Webová doména Europa:
Prvá na svete v kategórii spoločenské/verejnoprávne webové sídla

Je druhá najnavštevovanejšia z 3 700 000 zaregistrovaných domén „.eu“

V roku 2018 viac ako **300 miliónov** návštev uskutočnených vyše **200 miliónmi** jednorazových návštevníkov

v 24 úradných **jazykoch EÚ**

https://europa.eu/

O výsledkoch týchto dialógov a konzultácií sa musí otvorene komunikovať a musia sa zohľadniť v procese tvorby politík. To znamená, že treba zverejňovať hlavné výsledky každého dialógu, pravidelne zhromažďovať a analyzovať trendy a zabezpečiť, aby sa zohľadnili pri navrhovaní politiky.

Rovnako dôležité je využívať obrovský potenciál online komunikácie na každodenný kontakt s občanmi. Mali by sa na to využívať sociálne médiá a iné online kanály, ako aj webová stránka Únie Európa, ktorá mala v roku 2018 viac ako 200 miliónov jednorazových návštevníkov.

V posledných rokoch sa toho dosiahlo veľa (ako napríklad portál „Vyjadrite svoj názor“ na webovom sídle Európa, ktorý umožňuje občanom a zainteresovaným stranám, aby svoje obavy a záujmy priamo posielali tvorcom politík a rozhodovacím orgánom), no dalo by sa dosiahnuť ešte viac. Tieto mechanizmy sa musia takisto viac propagovať.

Pri podpore tohto úsilia je nevyhnutné stimulovať a podporovať šírenie všeobecných vedomostí o histórii, fungovaní a kompetenciách EÚ, a to aj prostredníctvom učebných osnov. Výučba a vzdelávanie zohrávajú zásadnú úlohu pri vysvetľovaní a zvyšovaní úrovne chápania príslušných úloh a právomocí Únie a členských štátov. EÚ by sa mala bez porušenia právomocí členských štátov zamerať na budovanie partnerstiev so vzdelávacími inštitúciami na vnútroštátnej a regionálnej úrovni s cieľom zabezpečiť, aby sa **európska občianska náuka stala súčasťou formálneho vzdelávania**. Výučbou o Európe a našej spoločnej histórii by sa zároveň zlepšilo chápanie hodnôt EÚ a základných práv.

II.3 Jednotné posolstvo inštitucionálnej komunikácie

Posledných päť rokov sa inštitúcie EÚ a najmä Komisia usilovali prekonať bariéry vo vlastnej komunikácii. Ak majú občania pocítiť pozitívnu zmenu, ktorú im do života prináša EÚ, je potrebné s nimi jasne a konzistentne komunikovať o jej hodnotách a priaznivom dosahu politík a činností EÚ. Ľudia jasnejšie pochopia, aký majú pre nich politiky význam, keď sa bude ku komunikácii pristupovať jednotne, a nie izolovane o každej politike a programe zvlášť. Toto je cieľom inštitucionálnej komunikačnej stratégie Komisie –

[27] Závery Európskej rady, 13. – 14. decembra 2018, bod 15.

informovať občanov o hodnotách a činnostiach EÚ, o problémoch aj príležitostiach a o spôsoboch, ako k nim spoločne pristupovať.

Pôsobivá komunikácia na sociálnych médiách s výraznými vizuálnymi prvkami

Táto Komisia sa primárne zamerala na strategické oblasti, v ktorých môže byť EÚ prínosná. S desiatimi politickými prioritami predsedu Junckera z júla 2014 sa spájalo odhodlanie vysvetliť ich ciele cez jasné a jednotné hlavné posolstvá. Tieto prierezové posolstvá sa potom šírili cez výsledné komunikačné kampane, ktoré prezentovali hodnoty EÚ so silným emočným dôrazom.

Zakladá sa na jednom jasnom, vnútorne jednotnom rozprávaní a poukazuje na prínosy pre občanov cez príbeh. Príbeh má silnú schopnosť ľudí zaujať a osloviť. Ak sa občanom vysvetlia politiky alebo politické priority, ktoré sa ich dotýkajú a ktoré ich ovplyvňujú, a podložia sa príkladmi a emóciou, pravdepodobne ich budú vnímať inak. Rozprávanie príbehu EÚ zúčastnenejším a emotívnejším spôsobom predstavuje efektívnejší prostriedok komunikácie ako len faktické argumenty podložené dôkazmi. Zároveň je v súlade s podstatou EÚ ako únie založenej na hodnotách, a nielen prosperite.

Tento prístup umožňuje, aby bola každá politika zainteresovaným subjektom komunikovaná vlastným spôsobom v rámci širšieho pozitívneho príbehu. **Inštitucionálna komunikácia zároveň oslovuje občanov a zainteresované subjekty jasnými a jednoznačnými posolstvami v ich vlastnom jazyku,** ktoré sú prispôsobené veku, kultúre a vzdelaniu a čoraz viac využívajú infografiku, vizuálne prostriedky a videoklipy s príbehom. Vďaka tomuto sústrednému prístupu sa Komisii podarilo osloviť ľudí inštitucionálnym hlasom.

Oslovovanie a komunikácia cez sociálne médiá

@EU_Commission
vyše **1 milióna** sledovateľov

Európska komisia
vyše **580 000**
sledovateľov

Európska komisia
takmer **923 000** fanúšikov

EUTube
takmer **83 000**
odoberateľov

europeancommission viac
ako **240 000** sledovateľov

Inštitucionálna komunikácia sa ukázala ako veľmi účinná a aj nákladovo efektívna – na jej financovanie stačili v súčasnosti dostupné prostriedky. Spájanie zdrojov umožnilo Komisii viac **občanov zaujať, zlepšiť ich chápanie hodnôt, politických priorít a politík EÚ a povzbudiť ich, aby sa aktívne zapojili** do formovania EÚ. To, že tento prístup je efektívny, účinný, primeraný a vnútorne jednotný, potvrdilo aj hodnotenie a spätná väzba. Pri nedávnom hodnotení kampane #InvestEU, ktorá sa týkala celého spektra fondov EÚ na podporu investícií, sa zistilo, že len v priebehu jedného roka kampaň získala 240 miliónov potenciálnych kontaktov a zvýšila pozitívne vnímanie vplyvu financovania EÚ v európskych regiónoch o 4 až 5 percentuálnych bodov[28].

Komisia odpovedala na najväčšie obavy občanov naratívom o desiatich politických prioritách svojho funkčného obdobia. Tieto posolstvá inovatívne a kreatívne prezentovali tri na seba nadväzujúce verejné komunikačné kampane, aby sa v celej Európe rozbehla diskusia o vplyve EÚ na každodenný život občanov.

Rozšírilo sa využívanie sociálnych médií, audiovizuálnej komunikácie a digitálnych prostriedkov a témy, na ktoré sa kampane zamerali, prešli starostlivým výberom:

InvestEU ukazuje na 100 skutočných príbehoch, ako vďaka investíciám EÚ v celej Európe vznikajú pracovné miesta, ľuďom sa mení život a prebúdzajú sa komunity;

EUandME oslovuje mladých Európanov, aby sa začali rozprávať o hodnotách a úspechoch EÚ. Robí tak prostredníctvom série krátkych filmov a príbehov o mladých ľuďoch, ktorým EÚ vstúpila do života; a

EUprotects vysvetľuje, ako „obyčajní hrdinovia“ v celej Európe spoločne riešia obavy ľudí o bezpečnosť, a poukazuje na to, ako EÚ bojuje s globálnymi výzvami, ktoré sa nedajú vyriešiť na úrovni štátov.

Komisia okrem toho organizuje **pilotnú komunikačnú kampaň v niekoľkých vidieckych oblastiach**, ktorej cieľom je vysvetliť hodnotu spolupráce EÚ v ťažšie dostupných komunitách. Celkovo 18-mesačná kampaň sa začala stretnutiami so zainteresovanými stranami na vidieku v marci a cieľovými skupinami v máji 2019, ktorých cieľom bolo skôr, ako sa rozbehnú na mieru šité komunikačné aktivity, určiť hlavné témy a posolstvá pre každú krajinu. Komisia takisto spustí kampaň o **spolupráci medzi EÚ a Afrikou**, ktorá bude prebiehať paralelne s už rozbehnutými komunikačnými aktivitami o konkrétnych projektoch a programoch.

Inštitucionálne kampane pod vlajkou EÚ pripravujú pôdu pre spoluprácu komunikačných pracovníkov na všetkých úrovniach. Kampane čerpajú informácie a vedomosti z odborných útvarov Komisie, zatiaľ čo pomocou výskumných a cieľových skupín sa posolstvá zamerajú na to správne publikum a zastúpenia Komisie prispôsobia ich obsah miestnym záujmom a citlivým miestam.

[28] *Final Report on the Study: Monitoring the performance of EC communication activities for the Investment plan for Europe, Technopolis Group* (Záverečná správa o štúdii: Monitorovanie výkonnosti komunikačných aktivít EK o Investičnom pláne pre Európu), Technopolis Group, november 2018.

Zo skúseností tejto Komisie s inštitucionálnymi kampaňami vidno, že emotívne príbehy a posolstvá prispôsobené rôznym členským štátom a regiónom vedia na občanov silno zapôsobiť. Komisia navrhla, aby sa v tomto spôsobe inštitucionálnej komunikácie pokračovalo aj vo viacročnom finančnom rámci na obdobie po roku 2020 a určila hlavné komunikačné posolstvá a priority na niekoľko rokov. Tento model by sa mal ďalej rozvíjať aj v záujme podpory strategických cieľov Únie v budúcnosti.

Pozývame ostatné inštitúcie EÚ, aby tento prístup k inštitucionálnej komunikácii podporili a prijali za svoj vo vlastnej komunikácii, a aby tak prispeli k vzniku spoločných, nadčasových a súdržných naratívov. Takisto členské štáty by mali vytvoriť doplnkové komunikačné nástroje, ktoré pomôžu občanom pochopiť súvislosť medzi politikami EÚ a ich vplyv na miestne pomery.

II.4 Spoločne proti dezinformáciám

Boj proti dezinformáciám a obhajoba slobody a pluralizmu médií sú základnými predpokladmi ochrany európskej demokracie. So zrýchleným vývojom digitálnych technológií sa nezmenil len spôsob, ako občania vnímajú správy, ale aj ich komunikácia. **Online platformy občanov spájajú, umožňujú im tvoriť obsah a rušiť zemepisné a spoločenské bariéry.** Z online platforiem sa stávajú mocné informačné brány[29], ktorých strážcovia sú finančne motivovaní, aby používateľom poskytovali prispôsobené informácie.

Hoci v tomto prostredí sa občanom jednoduchšie komunikuje a vyjadruje svoje politické názory, a teda prispieva k zdravému fungovaniu demokratických spoločností, zároveň umožňuje rýchle šírenie škodlivých dezinformácií, ktorých cieľom je narušiť demokratické procesy. Existujú dôkazy, že dezinformačné stratégie čoraz viac využívajú aj predstavitelia zahraničných štátov, aby ovplyvnili spoločenskú diskusiu, vytvorili rozkol a zasiahli do demokratického rozhodovania.

Komisia vymedzila dezinformáciu ako „overiteľne nepravdivú alebo zavádzajúcu informáciu, ktorá je vytvorená, prezentovaná a šírená na účely hospodárskeho zisku alebo zámerného zavádzania verejnosti, a môže poškodiť verejný záujem“[30]. Cieľom dezinformácie je odvrátiť pozornosť a vytvoriť rozkol, pokrivením a falšovaním faktov zasiať pochybnosť, a tak ľudí zmiasť a oslabiť ich dôveru v inštitúcie a zavedené politické procesy.

Máme spoločnú povinnosť hájiť dôležitú slobodu prejavu a chrániť európskych občanov pred dezinformáciami. To si vyžaduje trojaký postup – **účinné politické opatrenia umožňujúce reguláciu obsahu a poskytovateľov služieb online, inovatívnu komunikáciu na vytvorenie odolnosti voči dezinformáciám a neustálu obhajobu slobody a pluralizmu médií**.

[29] 62 % správ si ľudia prečítajú na mobilných platformách – Pew Research centre: http://www.journalism.org/2012/10/01/future-mobile-news.
[30] Oznámenie Komisie „Boj proti dezinformáciám na internete: Európsky prístup, COM(2018) 236 final, 26.4.2018.

Za posledných päť rokov sa úsilie EÚ v boji proti dezinformáciám zvýšilo. Na základe záverov Európskej rady z marca 2015 vznikla v Európskej službe pre vonkajšiu činnosť (ESVČ) pracovná skupina East StratCom. Pracovná skupina v spolupráci s Komisiou a delegáciami EÚ v mimoeurópskych krajinách komunikuje o politikách Únie v krajinách východného susedstva, pričom podporuje mediálne prostredie a slobodu a nezávislosť médií. Zlepšuje kapacitu EÚ predvídať a zastaviť dezinformačné aktivity, ako aj zvyšovať o nich povedomie.

Komisia sa problematike venuje z legislatívneho, bezpečnostného aj komunikačného hľadiska. Posledný rok zdôrazňovala význam zabezpečenia slobodných a spravodlivých európskych volieb[31]. Povzbudzovala najvýznamnejšie platformy, aby sa prihlásili ku kódexu postupov proti dezinformáciám, a predložila akčný plán s návrhmi opatrení koordinovanej odozvy EÚ na dezinformácie. Teraz musia tieto platformy prebrať svoj diel zodpovednosti za zabezpečenie slobody a nezaujatosti prejavu v Európe.

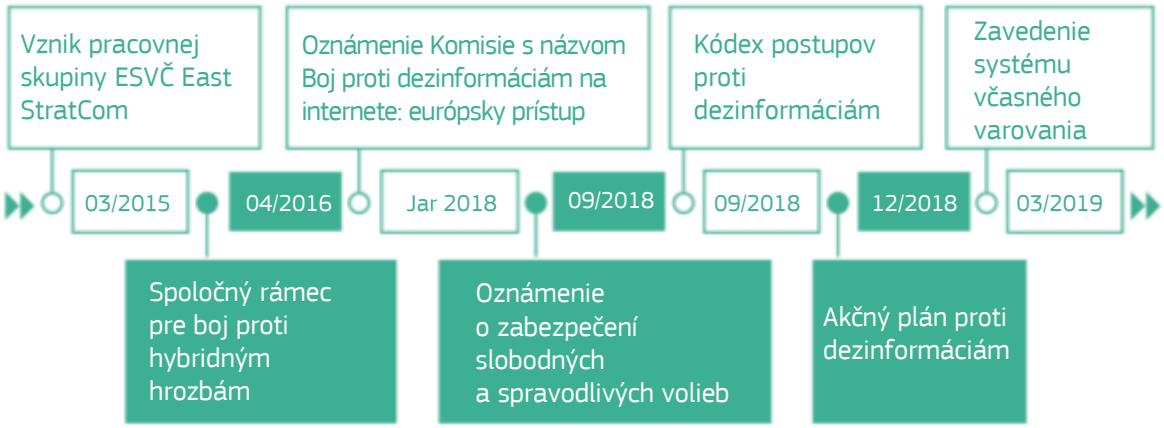

Akčný plán[32] sa zameriava na štyri oblasti, v ktorých si majú EÚ a členské štáty vybudovať kapacity a posilniť spoluprácu: 1. zlepšenie odhaľovania a analýzy dezinformácií a upozorňovania na ne; 2. posilnenie spolupráce a spoločnej odozvy pomocou nového systému včasnej reakcie; 3. spolupráca s online platformami a partnermi v odvetví cez kódex postupov, pod ktorý sa podpíšu online platformy, hlavné sociálne médiá, zadávatelia reklamy a ďalší partneri v odvetví; a 4. zvyšovanie povedomia a zlepšovanie postavenia občanov cez cielené kampane a programy zamerané na šírenie mediálnej gramotnosti na európskej aj národnej úrovni.

Boj proti dezinformáciám si predovšetkým vyžaduje neustálu komunikáciu posolstiev založených na faktoch, ktoré občanom umožnia rozlišovať medzi skutočnosťou a falošnými správami.

Komisia odpovedá na dezinformácie priamo cez kanceláriu hovorcu, zastúpenia Komisie v členských štátoch a na sociálnych médiách, pričom čerpá z expertízy svojej siete proti dezinformáciám, ktorá spája odhaľovačov mýtov, analýzy údajov zo sociálnych médií a názorov vedy o ľudskom správaní. Komisia poskytuje presné faktické informácie o svojich politikách a politických prioritách a zároveň dáva na pravú mieru všetky dezinformácie, ktorých cieľom je skresliť pohľad európskych občanov na EÚ.

[31] Oznámenie Komisie „Zabezpečenie slobodných a spravodlivých európskych volieb“, COM(2018) 637, 12.9.2018.
[32] Spoločné oznámenie Európskej komisie a vysokej predstaviteľky Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku s názvom „Akčný plán proti dezinformáciám“, JOIN(2018) 36 final, 5.12.2018.

Európska únia ide „zakázať“ farbičky a pastelky: V roku 2017 sa v titulkoch nesprávne uvádzalo, že EÚ zakazuje pastelky a farbičky. V skutočnosti EÚ navrhovala na základe vedeckých poznatkov znížiť hraničnú hodnotu olova v hračkách. Vďaka týmto opatreniam môžu deti bezpečne používať pastelky bez toho, aby im hrozila otrava olovom.

EÚ zakazuje kebaby: Po diskusii v Európskom parlamente v roku 2017 o fosfátových konzervačných látkach v spracovanom mäse sa rozšírila fáma, že EÚ ide zakázať kebaby. V skutočnosti sa vedecky preukázala spojitosť medzi touto chemikáliou a srdcovým ochorením. Cieľom návrhu nebolo ani zďaleka zakázať tento obľúbený pokrm, ale skôr zmeniť spôsob výroby mäsa do kebabov.

V členských štátoch zohrávajú svoju úlohu pri odhaľovaní mýtov aj zastúpenia Komisie[33], ktoré uvádzajú na pravú mieru tie najnotorickejšie a najčastejšie uvádzané nepravdy o EÚ.

Keďže svet dezinformácií sa rýchlo vyvíja, **inštitúcie sa musia ďalej snažiť veľmi rýchlo prispôsobiť nielen premenlivým politickým okolnostiam, ale aj technologickým zmenám**. Používanie „botov“ (internetových robotov, ktoré na základe algoritmov vykonávajú opakované úlohy)[34] v komunikácii je už skutočnosťou. V blízkej budúcnosti sa bude na komunikačné činnosti čoraz viac využívať aj umelá inteligencia. Inštitúcie a členské štáty EÚ sa musia ďalej snažiť, aby sa tejto novej realite prispôsobili a dostali sa o krok vpred. V tom môže zohrať úlohu vzdelávanie. Akčný plán digitálneho vzdelávania by mohol povzbudiť odbornú prípravu v oblasti umelej inteligencie.

Odhaľovanie mýtov na zastúpeniach Komisie

Décodeurs de l’Europe *– iniciatíva zastúpenia Komisie v Paríži*

https://ec.europa.eu/france/news/decodeurseurope_fr

Wojownicy klawiatury *– iniciatíva zastúpenia Komisie vo Varšave*

https://www.facebook.com/groups/wojownicyklawiatury/

[33] Pozri príklady zo zastúpenia Komisie v Paríži (https://decodeursdeleurope.eu), Vilniusu (https://ec.europa.eu/lithuania/home_lt) a Londýna (https://blogs.ec.europa.eu/ECintheUK/euromyths-a-z-index).

[34] V roku 2017 tvorili takzvané boty (alebo internetové roboty, ktoré vykonávajú opakované úlohy na základe algoritmov) viac ako polovicu webovej premávky; a zatiaľ čo 23 % webovej premávky tvoria dobré boty, asi v 29 % sledujú autori nelegitímne ciele. Pozri dokument švédskej agentúry pre nepredvídané udalosti v oblasti civilnej ochrany „Countering Information Influence Activities: The State of the Art“, 2018 (https://rib.msb.se/filer/pdf/28698.pdf).

Na to, aby mohol boj proti rastúcemu prílevu dezinformácií pokračovať, musia členské štáty a inštitúcie pracovať ako tím, aby využili vzájomnú súčinnosť a spojili zdroje. Členské štáty a inštitúcie EÚ by sa mali postarať o to, aby sa naplno využíval nový systém včasného varovania. Treba zájsť ďalej ako k výmene informácií a vybudovať **skutočné odborné spoločenstvo, ktoré sa vyzná v rôznych stránkach dezinformácií** a čerpá poznatky z výskumu a akademického prostredia, od overovateľov faktov, z online platforiem, od technologických expertov a medzinárodných partnerov. Komisia je pripravená prepojiť expertízu svojej siete proti dezinformáciám so systémom včasného varovania a vytvoriť centrálu pre politický obsah EÚ určený proti šíreniu dezinformácií.

Komisia má v úmysle napomôcť vytvorenie **európskej multidisciplinárnej komunity,** aby sa zlepšila spolupráca medzi všetkými účastníkmi, najmä medzi **nezávislými overovateľmi faktov a akademickými výskumníkmi** zapojenými do boja proti dezinformáciám. Preto plánuje založiť Európsku platformu pre dezinformácie. Platforma sa zameria na zintenzívnenie spolupráce medzi overovateľmi faktov a akademickými výskumníkmi tak, aby bolo pokryté celé územie Únie, a podporí budovanie a prepájanie príslušných vnútroštátnych organizácií vrátane národných centier pre dezinformácie.

Komunikácia EÚ v službách občanov a demokracie

Päť odporúčaní

Lídri EÚ, ktorí sa 9. mája 2019 stretnú v rumunskom Sibiu, sa vyzývajú, aby:

1. ***uznali, že za komunikovanie o Európskej únii sú spoločne zodpovedné členské štáty EÚ, všetky úrovne verejnej správy, ako aj inštitúcie EÚ****; Musíme viac komunikovať spoločné posolstvá pod značkou EÚ a vysvetľovať, čo znamenajú rozhodnutia a politiky pre ľudí a aké hmatateľné výsledky prinášajú. Mali by sme zúročiť veľké politické dohody a rozhodnutia prijaté na zasadnutiach Európskej rady a využiť historické medzníky a významné udalosti na zdôraznenie európskej jednoty (napríklad Deň Európy 9. mája, výročia rozširovania Únie a zmlúv).*

2. ***intenzívnejšie sa spájali a komunikovali s občanmi o politikách a problémoch Európskej únie****; Inštitúcie a členské štáty EÚ by mali zvýšiť podporu stáleho dialógu s občanmi o Európskej únii cez dialógy s občanmi a verejné zasadnutia, konzultácie či zhromaždenia, ako aj pomocou digitálnych a audiovizuálnych technológií. Mali by občanov informovať o celom spektre možností vyjadriť sa k EÚ a jej politikám a zabezpečiť postup a kanály, cez ktoré sa výsledky dialógov s občanmi a konzultácií dostanú naspäť.*

3. ***zabezpečili užšiu budúcu spoluprácu inštitúcií EÚ na inštitucionálnych komunikačných kampaniach, ktoré vychádzajú zo spoločných európskych hodnôt*** *a rozprávajú príbeh, ako Európska únia mení každodenný život ľudí. Kampane by mali oslovovať všetky skupiny občanov v ich vlastnom jazyku príťažlivým, zaujímavým a obrazotvorným spôsobom. Mali by byť v plnom súlade so strategickými prioritami budúceho politického cyklu.*

4. ***spojili sily proti šíreniu dezinformácií a zabezpečili komunikáciu EÚ založenú na faktoch;*** *podporili služby nezávislých overovateľov faktov na vnútroštátnej aj európskej úrovni, mediálnu gramotnosť a rozvoj zručností v oblasti umelej inteligencie; zintenzívnili prácu na sociálnych sieťach a online platformách na úrovni EÚ s cieľom šíriť osvedčené postupy, a pritom chrániť slobodu a pluralitu médií; zvýšili úsilie o spájanie zdrojov EÚ a jednotlivých štátov potrebných na zaručenie práv občanov, že budú mať k dispozícii pravdivé, objektívne a spoľahlivé informácie o Európskej únii;*

5. ***podporovali výučbu a štúdium o Európskej únii na všetkých úrovniach vzdelávania****, aby sa zvýšila úroveň znalostí o Európskej únii, o jej hodnotách, fungovaní a oblasti pôsobenia. EÚ by mala uzatvárať partnerstvá so vzdelávacími inštitúciami na národnej a regionálnej úrovni, aby sa európska občianska náuka stala súčasťou formálneho vzdelávania. Zapojiť do tohto úsilia absolventov programu Erasmus a Európskeho zboru solidarity. Zabezpečiť, aby boli občania informovaní o svojich právach.*

Časť III: Záver

Pred pristúpením k urnám v dňoch 23.až 26. mája 2019 by mali mať Európania informovaný názor ako na súčasné výzvy, tak aj na možnosti, ktoré im EÚ ponúka. Mali by si byť jasne vedomí alternatívnych vízií budúcnosti Európy, ktoré sa prezentujú a rozoberajú v diskusiách počas predvolebnej kampane do Európskeho parlamentu.

Neformálne stretnutie lídrov EÚ27, ktoré sa uskutoční 9. mája 2019, je tá správna príležitosť na obnovu našej jednoty a zmyslu pre cieľ – v úcte k zdravým rozdielom medzi názormi prezentovanými vo voľbách, ale bez toho, aby nás obmedzovali. Našu Úniu dlhodobo charakterizuje jednota v rozmanitosti. Preto funguje, a to aj v časoch skúšok. V tomto duchu bude Sibiu tým správnym miestom v správnom čase na to, aby sme ukázali, že v budúcom strategickom programe budú zohľadnené obavy občanov; a aby sme vyslali signál nádeje a smerovania našej Únie do budúcna v súčasnom neistom svete.

Pohľad do budúcnosti by Európu mal napĺňať dôverou. Ak sa budú európske národy schopné zjednotiť okolo spoločných cieľov, neexistuje problém, ktorý by nevedeli zvládnuť. A ak európski predstavitelia dokážu inšpirovať, zapojiť a zmocniť občanov, neexistuje rozpor, ktorý by nevedeli prekonať.

Budúci strategický program EÚ predstavuje príležitosť jasne ukázať, že sme schopní preniesť sa ponad vnútorné rozdiely a spolu sa priamo postaviť skúškam dnešnej doby. Svet na Európu nebude čakať. Európa by v ňom mala radšej začať naplno využívať svoj potenciál.